



# ЗАКОН УКРАЇНИ

## Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього

---

Верховна Рада України постановляє:

1. Ратифікувати:

1) Римський статут Міжнародного кримінального суду (Римський статут), учинений 17 липня 1998 року в м. Римі (додається), який набирає чинності для України в перший день місяця, що настає після 60-го дня з дати здачі на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй ратифікаційної грамоти, з такими заявами:

до підпункту (а) пункту 1 статті 87:

"Україна заявляє, що прохання Міжнародного кримінального суду про співробітництво можуть надсилатися як дипломатичними каналами, так і безпосередньо до Офісу Генерального прокурора (з питань розслідування та судового розгляду) або до Міністерства юстиції України (з питань виконання вироків та інших рішень Міжнародного кримінального суду, ухвалених за результатами розгляду справи)";

до пункту 2 статті 87:

"Україна заявляє, що прохання Міжнародного кримінального суду про співробітництво та будь-які документи, що до нього додаються, мають надсилатися українською мовою або супроводжуватися перекладом на українську мову";

до статті 124:

"Україна заявляє, що протягом семи років після набрання Римським статутом чинності для України вона не визнає юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо злочинів, зазначених у статті 8 (з урахуванням поправок), коли, ймовірно, злочин було вчинено її громадянами";

2) поправки до Римського статуту, які набирають чинності для України через один рік після здачі на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй ратифікаційної грамоти:

поправку до статті 8, прийняту 10 червня 2010 року в м. Кампалі (додається);

поправки до Римського статуту Міжнародного кримінального суду щодо злочину агресії, прийняті 11 червня 2010 року в м. Кампалі (додаються);

поправку, яка доповнює пункт 2 статті 8 Римського статуту підпунктами (b) (xxvii) та (e) (xvi), поправку, яка доповнює пункт 2 статті 8 підпунктами (b) (xxviii) та (e) (xvii), поправку, яка доповнює пункт 2 статті 8 підпунктами (b) (xxix) та (e) (xviii), прийняті 14 грудня 2017 року у м. Нью-Йорку (додаються);

поправку, яка доповнює пункт 2 статті 8 підпунктом (e) (xix), прийняту 6 грудня 2019 року в м. Гаазі (додається).

2. Відповідно до пункту 3 статті 12 Римського статуту підтвердити визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо злочинів, передбачених статтями 6, 7, 8 Римського статуту, починаючи з 21 листопада 2013 року, а також визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду щодо злочину, передбаченого статтею 8bis Римського статуту, починаючи з 17 липня 2018 року.

3. Цей Закон набирає чинності одночасно з набранням чинності Законом України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього".

4. Кабінету Міністрів України забезпечити під час депонування ратифікаційної грамоти повідомлення депозитарія Римського статуту про зміст статті 2 цього Закону.

Президент України

м. Київ  
21 серпня 2024 року  
№ 3909-IX



В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

**РИМСЬКИЙ СТАТУТ  
МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ**

**П р е а м б у л а**

**Держави-учасниці цього Статуту,**

**усвідомлюючи**, що всі народи об'єднані спільними узами та що взаємне переплетіння їхніх культур утворює спільну спадщину, і будучи стурбованими тим, що ця крихка мозаїка може бути в будь-який час зруйнована;

**пам'ятаючи** про те, що за теперішнє століття мільйони дітей, жінок і чоловіків стали жертвами неймовірних злодіянь, які глибоко вразили свідомість людства;

**визнаючи**, що такі тяжкі злочини загрожують миру, безпеці та добробуту світу;

**підтверджуючи**, що найбільш тяжкі злочини, які викликають занепокоєння всього міжнародного співтовариства, не повинні залишатися непокараними та що їхнє ефективне переслідування повинно бути забезпечене як заходами на національному рівні, так і шляхом посилення міжнародного співробітництва;

**будучи сповненими рішучості** покласти край безкарності осіб, які вчиняють такі злочини, і в такий спосіб сприяти запобіганню подібним злочинам;

**нагадуючи**, що обов'язком кожної держави є здійснення її кримінальної юрисдикції стосовно осіб, які несуть відповідальність за вчинення міжнародних злочинів;

**знову підтверджуючи** цілі та принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй і, зокрема, те, що всі держави повинні утримуватися від погрози силою чи її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави чи в будь-який інший спосіб, несумісний із цілями Організації Об'єднаних Націй;

**наголошуючи** при цьому, що ніщо в цьому Статуті не повинно сприйматися як таке, що надає право будь-якій державі-учасниці втручатися у збройний конфлікт або у внутрішні справи будь-якої держави;

**будучи сповненими рішучості** із цією метою та заради нинішнього і прийдешніх поколінь заснувати незалежний постійний Міжнародний кримінальний суд, пов'язаний із системою Організації Об'єднаних Націй,

який має юрисдикцію стосовно найбільш тяжких злочинів, що викликають занепокоєння всього міжнародного співтовариства;

**наголошуючи** на тому, що Міжнародний кримінальний суд, заснований відповідно до цього Статуту, доповнює національні системи кримінального правосуддя;

**сповнені рішучості** гарантувати стійку повагу до міжнародного правосуддя та його здійснення,

**домовилися про таке:**

## **Частина 1**

### **Заснування Суду**

#### **Стаття 1**

##### **Суд**

Цим засновано Міжнародний кримінальний суд (далі – Суд). Він є постійнодіючою установою та має повноваження здійснювати юрисдикцію стосовно осіб за найбільш тяжкі злочини, що викликають занепокоєння міжнародного співтовариства, як зазначено в цьому Статуті, та доповнює національні системи кримінального правосуддя. Юрисдикція і функціонування Суду регулюються положеннями цього Статуту.

#### **Стаття 2**

### **Відносини Суду з Організацією Об'єднаних Націй**

Суд установлює відносини з Організацією Об'єднаних Націй через угоду, яка має бути схвалена Асамблеєю держав-учасниць цього Статуту і в подальшому укладена Головою Суду від імені Суду.

#### **Стаття 3**

### **Місце перебування Суду**

1. Місцем перебування Суду є м. Гаага в Нідерландах (далі – держава перебування).

2. Суд укладає з державою перебування угоду про штаб-квартиру, яка має бути схвалена Асамблеєю держав-учасниць і в подальшому укладена Головою Суду від імені Суду.

3. У випадках, коли Суд вважає це доцільним, він може засідати в будь-яких інших місцях, як це передбачено в цьому Статуті.

## **Стаття 4**

### **Правовий статус і повноваження Суду**

1. Суд має міжнародну правосуб'єктність. Він також має таку правоздатність, яка може бути необхідною для здійснення ним своїх функцій та досягнення своїх цілей.

2. Суд може здійснювати свої функції і повноваження, як це передбачено в цьому Статуті, на території будь-якої держави-учасниці та, за спеціальною угодою, на території будь-якої іншої держави.

## **Частина 2**

### **Юрисдикція, прийнятність і застосовне право**

## **Стаття 5**

### **Злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду**

1. Юрисдикція Суду обмежується найбільш тяжкими злочинами, які викликають занепокоєння всього міжнародного співтовариства. Відповідно до цього Статуту Суд має юрисдикцію стосовно таких злочинів:

- a) злочин геноциду;
- b) злочини проти людяності;
- c) воєнні злочини;
- d) злочин агресії.

2. Суд здійснює юрисдикцію стосовно злочину агресії, як тільки буде прийнято відповідно до статей 121 і 123 положення, що містить визначення цього злочину та встановлює умови, за яких Суд здійснює юрисдикцію стосовно цього злочину. Таке положення повинно бути сумісним з відповідними положеннями Статуту Організації Об'єднаних Націй.

## Стаття 6

### Геноцид

Для цілей цього Статуту «геноцид» означає будь-яке з таких діянь, які вчинено з наміром знищити повністю або частково будь-яку національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку:

- a) вбивство членів такої групи;
- b) заподіяння тяжких тілесних ушкоджень або психічного розладу членам такої групи;
- c) умисне створення для такої групи умов життя, розрахованих на доведення її до повного або часткового фізичного знищення;
- d) впровадження заходів, спрямованих на запобігання дітонародженню всередині такої групи;
- e) насильницька передача дітей цієї групи до іншої групи.

## Стаття 7

### Злочини проти людяності

1. Для цілей цього Статуту «злочин проти людяності» означає будь-яке з таких діянь, коли вони вчиняються в рамках широкомасштабного або систематичного нападу, спрямованого проти будь-якого цивільного населення, з усвідомленням такого нападу:

- a) вбивство;
- b) винищення;
- c) оборнення в рабство;
- d) депортація або насильницьке переміщення населення;
- e) ув'язнення або інше істотне позбавлення фізичної свободи в порушення основоположних норм міжнародного права;
- f) катування;
- g) зґвалтування, сексуальне рабство, примушення до проституції, примусова вагітність, примусова стерилізація чи будь-яка інша подібна за тяжкістю форма сексуального насильства;
- h) переслідування будь-якої групи або спільноти, яку можна виокремити, з політичних, расових, національних, етнічних, культурних, релігійних, гендерних (у значенні пункту 3) мотивів, або за іншими ознаками, що загально визнані неприйнятними згідно з міжнародним правом, у

поєднанні з будь-яким діянням, зазначеним в цьому пункті, чи будь-яким злочином, що підпадає під юрисдикцію Суду;

i) насильницьке зникнення осіб;

j) злочин апартеїду;

k) інші нелюдські діяння подібного характеру, що умисно заподіюють сильних страждань чи тяжких тілесних ушкоджень або серйозної шкоди психічному чи фізичному здоров'ю.

2. Для цілей пункту 1:

a) «напад, спрямований проти будь-якого цивільного населення» означає лінію поведінки, що включає багаторазове вчинення діянь, зазначених у пункті 1, проти будь-якого цивільного населення в рамках проведення політики держави або організації, спрямованої на вчинення такого нападу, чи з метою сприяння реалізації такої політики;

b) «вимищення» включає умисне створення умов життя, розрахованих на знищення частини населення, *inter alia* позбавлення доступу до продуктів харчування й лікарських засобів;

c) «обернення в рабство» означає здійснення щодо особи будь-якого або всіх повноважень, притаманних праву власності, і включає здійснення таких повноважень у ході торгівлі людьми, зокрема жінками та дітьми;

d) «депортація або насильницьке переміщення населення» означає насильницьке переміщення відповідних осіб шляхом виселення або інших примусових дій з території, на якій вони законно перебувають, за відсутності підстав, що допускаються міжнародним правом;

e) «катування» означає умисне заподіяння сильного болю або страждань, фізичних чи психічних, особі, яка перебуває під вартою або під контролем обвинуваченого; однак катування не включає болю або страждань, що виникають лише в результаті законних санкцій, невід'ємних від цих санкцій або заподіяних ними випадково;

f) «примусова вагітність» означає незаконне позбавлення волі будь-якої жінки, яка стала вагітною в примусовому порядку, з метою зміни етнічного складу будь-якого населення або вчинення інших серйозних порушень міжнародного права. Це визначення в жодному разі не повинно тлумачитися як таке, що впливає на національне законодавство щодо вагітності;

g) «переслідування» означає умисне і грубе позбавлення основоположних прав усупереч міжнародному праву за ознакою належності до тієї чи іншої групи або спільноти;

h) «злочин апартеїду» означає нелюдські діяння, подібні за своїм характером до тих, що зазначені в пункті 1, які вчиняються в контексті інституціоналізованого режиму систематичного гноблення і домінування

однієї расової групи над будь-якою іншою расовою групою або групами та які вчиняються з метою збереження такого режиму;

i) «насильницьке зникнення осіб» означає арешт, затримання або викрадення осіб державою чи політичною організацією або з їхнього дозволу, за їхньої підтримки чи за їхньою мовчазною згодою з подальшою відмовою визнати таке позбавлення волі або повідомити про долю чи місце перебування цих осіб з метою залишення їх без законодавчого захисту протягом тривалого періоду часу.

3. Для цілей цього Статуту розуміється, що термін «гендерний» у контексті суспільства стосується двох статей – чоловічої та жіночої. Термін «гендерний» не має жодного іншого значення, відмінного від згаданого вище.

## С т а т т я 8

### Воєнні злочини

1. Суд має юрисдикцію стосовно воєнних злочинів, зокрема у випадках, коли їх вчинено в рамках плану чи політики або в рамках широкомасштабного вчинення таких злочинів.

2. Для цілей цього Статуту «воєнні злочини» означає:

a) грубі порушення Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, а саме будь-яке з таких діянь проти осіб або майна, що охороняються згідно з положеннями відповідної Женевської конвенції:

i) умисне вбивство;

ii) катування або нелюдське поводження, у тому числі біологічні експерименти;

iii) умисне заподіяння сильних страждань або тяжких тілесних ушкоджень чи шкоди здоров'ю;

iv) широкомасштабне знищення і привласнення майна, що не викликане військовою необхідністю і вчинене незаконно та безглуздо;

v) примушення військовополоненого або іншої особи, що перебуває під захистом, до служби у збройних силах ворожої держави;

vi) умисне позбавлення військовополоненого або іншої особи, що перебуває під захистом, права на справедливий і звичайний суд;

vii) незаконна депортація або переміщення чи незаконне позбавлення волі;

viii) взяття заручників;



b) інші серйозні порушення законів і звичаїв, що застосовуються в міжнародних збройних конфліктах у встановлених рамках міжнародного права, а саме будь-яке з таких діянь:

- i) умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, що не беруть безпосередньої участі у воєнних діях;
- ii) умисне спрямування нападів на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, що не є військовими цілями;
- iii) умисне спрямування нападів на персонал, об'єкти, матеріали, підрозділи або транспортні засоби, задіяні в наданні гуманітарної допомоги чи в місії з підтримання миру відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, доки вони мають право на захист, яким користуються цивільні особи або цивільні об'єкти згідно з міжнародним правом збройних конфліктів;
- iv) умисне вчинення нападу з усвідомленням того, що такий напад призведе до випадкової загибелі чи поранення цивільних осіб або заподіє шкоди цивільним об'єктам чи масштабної, довготривалої та серйозної шкоди навколишньому природному середовищу, яка буде явно надмірною в порівнянні з конкретною та безпосередньо очікуваною загальною військовою перевагою;
- v) напад на незахищені й такі, що не є військовими цілями, міста, села, помешкання або будівлі чи їх обстріл із застосуванням будь-яких засобів;
- vi) вбивство або поранення комбатанта, який, склавши зброю чи не маючи більше засобів захисту, беззастережно здався;
- vii) неналежне використання прапора парламентаря, прапора чи військових знаків розрізнення та форми ворога або Організації Об'єднаних Націй, а також розпізнавальних емблем, встановлених Женевськими конвенціями, наслідком чого є смерть або заподіяння особі серйозних ушкоджень;
- viii) переміщення, прямо чи опосередковано, окупаційною державою частини її власного цивільного населення на окуповану нею територію чи депортація або переміщення всього або частини населення окупованої території у межах чи за межі цієї території;
- ix) умисне спрямування нападів на будівлі, призначені для релігійних, освітніх, мистецьких, наукових чи благодійних цілей, на історичні пам'ятники, госпіталі та місця зосередження хворих і поранених за умови, що вони не є військовими цілями;
- x) заподіяння особам, які перебувають під владою ворожої сторони, фізичного каліцтва або здійснення над ними медичних чи наукових експериментів будь-якого характеру, які не обґрунтовані

необхідністю медичного, стоматологічного або лікарняного лікування відповідної особи і здійснюються не в її інтересах та які призводять до смерті або серйозно загрожують здоров'ю такої особи чи осіб;

xi) віроломне вбивство або поранення осіб, що належать до ворожої нації чи армії;

xii) заява про те, що пощади не буде;

xiii) знищення або захоплення майна ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагаються воєнною необхідністю;

xiv) оголошення скасованими, призупиненими або недопустимими в суді прав і позовів громадян ворожої сторони;

xv) примушення громадян ворожої сторони до участі у воєнних діях проти їхньої власної країни, навіть якщо вони перебували на службі воюючої сторони до початку війни;

xvi) розграбування міста або населеного пункту, навіть якщо його захоплено штурмом;

xvii) застосування отрути або отруєної зброї;

xviii) застосування задушливих, отруйних або інших газів та всіх аналогічних рідин, матеріалів чи засобів;

xix) застосування куль, що легко розгортаються або сплющуються в тілі людини, таких, як кулі з твердою оболонкою, яка не повністю покриває осердя або має надрізи;

xx) застосування зброї, боєприпасів і матеріалів, а також методів ведення війни такого характеру, які спричиняють надмірні ушкодження чи непотрібні страждання або які за своєю суттю є невибірковими в порушення норм міжнародного права збройних конфліктів, за умови, що така зброя, такі боєприпаси і матеріали та методи ведення війни є предметом всеохоплюючої заборони і включені до додатка до цього Статуту шляхом внесення поправки згідно з відповідними положеннями, викладеними у статтях 121 і 123;

xxi) посягання на людську гідність, зокрема образливе і принизливе поводження;

xxii) згвалтування, сексуальне рабство, примушення до проституції, примусова вагітність, як вона визначена в підпункті (f) пункту 2 статті 7, примусова стерилізація чи будь-яка інша форма сексуального насильства, яка також становить грубе порушення Женевських конвенцій;

xxiii) використання присутності цивільної особи або іншої особи, яка перебуває під захистом, для захисту певних пунктів, районів або збройних сил від військових операцій;

xxiv) умисне спрямування нападів на будівлі, матеріали, медичні установи й транспортні засоби, а також на персонал, що використовує згідно з міжнародним правом розпізнавальні емблеми, передбачені Женевськими конвенціями;

xxv) умисне використання голодування цивільного населення як методу ведення війни шляхом позбавлення його предметів, необхідних для виживання, у тому числі умисне створення перешкод для надання допомоги, як це передбачено відповідно до Женевських конвенцій;

xxvi) набір або вербування дітей віком до п'ятнадцяти років до складу національних збройних сил або використання їх для активної участі в бойових діях.

с) У разі збройного конфлікту неміжнародного характеру, грубі порушення статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, а саме: будь-яке з таких діянь, вчинених стосовно осіб, які не беруть активної участі у бойових діях, у тому числі військовослужбовців, що склали зброю, та осіб, виведених зі строю в результаті хвороби, поранень, тримання під вартою чи з будь-якої іншої причини:

i) посягання на життя й фізичну недоторканність, зокрема вбивство в будь-якій формі, каліцтво, жорстоке поводження та катування;

ii) посягання на людську гідність, зокрема образливе і принизливе поводження;

iii) захоплення заручників;

iv) ухвалення вироків і приведення їх до виконання без попереднього рішення, ухваленого створеним у встановленому порядку судом, який забезпечує дотримання всіх судових гарантій, які загально визнані обов'язковими.

d) Підпункт (с) пункту 2 застосовується до збройних конфліктів неміжнародного характеру, а отже, не застосовується до випадків порушення внутрішнього порядку та виникнення напруженості, таких, як заворушення, окремі й спорадичні акти насильства та інші акти подібного характеру.

e) Інші серйозні порушення законів і звичаїв, що застосовуються у збройних конфліктах неміжнародного характеру в установлених рамках міжнародного права, а саме: будь-яке з таких діянь:

i) умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях;

- ii) умисне спрямування нападів на будівлі, матеріали, медичні установи й транспортні засоби, а також персонал, що використовує згідно з міжнародним правом розпізнавальні емблеми, передбачені Женевськими конвенціями;
- iii) умисне спрямування нападів на персонал, об'єкти, матеріали, підрозділи або транспортні засоби, задіяні в наданні гуманітарної допомоги чи в місії з підтримання миру відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, доки вони мають право на захист, яким користуються цивільні особи або цивільні об'єкти згідно з міжнародним правом збройних конфліктів;
- iv) умисне спрямування нападів на будівлі, призначені для релігійних, освітніх, мистецьких, наукових чи благодійних цілей, на історичні пам'ятники, госпіталі та місця зосередження хворих і поранених за умови, що вони не є військовими цілями;
- v) розграбування міста або населеного пункту, навіть якщо його захоплено штурмом;
- vi) згвалтування, сексуальне рабство, примушення до проституції, примусова вагітність, як вона визначена в підпункті (f) пункту 2 статті 7, примусова стерилізація та будь-яка інша форма сексуального насильства, яка також становить грубе порушення статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій;
- vii) набір або вербування дітей віком до п'ятнадцятих років до складу збройних сил чи груп або використання їх для активної участі в бойових діях;
- viii) віддання розпоряджень про переміщення цивільного населення з причин, пов'язаних з конфліктом, якщо тільки цього не вимагають міркування безпеки відповідного цивільного населення або настійна необхідність військового характеру;
- ix) віроломне вбивство або поранення комбатанта ворога;
- x) заява про те, що пощади не буде;
- xi) заподіяння особам, які перебувають під владою іншої сторони конфлікту, фізичного каліцтва або здійснення над ними медичних чи наукових експериментів будь-якого характеру, що не обґрунтовані необхідністю медичного, стоматологічного або лікарняного лікування відповідної особи і здійснюються не в її інтересах та які призводять до смерті або серйозно загрожують здоров'ю такої особи чи осіб;
- xii) знищення або захоплення майна ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагаються обставинами конфлікту.

f) Підпункт (е) пункту 2 застосовується до збройних конфліктів міжнародного характеру, а отже, не застосовується до випадків порушення внутрішнього порядку та виникнення напруженості, таких, як заворушення, окремі й спорадичні акти насильства та інші акти подібного характеру. Він застосовується до збройних конфліктів, що мають місце на території держави, коли відбувається тривалий збройний конфлікт між урядовими органами влади та організованими збройними групами або між такими групами.

3. Ніщо в підпунктах (с) та (е) пункту 2 не впливає на відповідальність уряду за підтримання або відновлення закону та порядку в державі або за захист єдності й територіальної цілісності держави всіма законними засобами.

## **Стаття 9**

### **Елементи злочинів**

1. Елементи злочинів допомагають Суду в тлумаченні й застосуванні статей 6, 7 та 8. Їх ухвалюють більшістю у дві третини голосів членів Асамблеї держав-учасниць.

2. Поправки до Елементів злочинів можуть бути запропоновані:

- a) будь-якою державою-учасницею;
- b) судьями, які ухвалюють рішення абсолютною більшістю;
- c) Прокурором.

Такі поправки затверджуються більшістю у дві третини голосів членів Асамблеї держав-учасниць.

3. Елементи злочинів та поправки до них повинні відповідати цьому Статуту.

## **Стаття 10**

Ніщо в цій частині не повинно тлумачитися як таке, що будь-яким чином обмежує чи завдає шкоди чинним нормам міжнародного права або нормам міжнародного права, що розвиваються, для цілей інших, ніж цілі цього Статуту.

## Стаття 11

### Юрисдикція *ratione temporis*

1. Суд має юрисдикцію тільки стосовно злочинів, вчинених після набрання чинності цим Статутом.

2. Якщо будь-яка держава стає учасницею цього Статуту після набрання ним чинності, Суд може здійснювати свою юрисдикцію лише стосовно злочинів, вчинених після набрання чинності цим Статутом для цієї держави, якщо тільки ця держава не зробила заяву згідно з пунктом 3 статті 12.

## Стаття 12

### Передумови здійснення юрисдикції

1. Держава, яка стає учасницею цього Статуту, визнає тим самим юрисдикцію Суду стосовно злочинів, зазначених у статті 5.

2. У випадках, передбачених пунктом (а) або (с) статті 13, Суд може здійснювати свою юрисдикцію, якщо одна або декілька зазначених нижче держав є учасницями цього Статуту або визнали юрисдикцію Суду відповідно до пункту 3:

а) держава, на території якої мало місце відповідне діяння, або, якщо злочин було вчинено на борту морського чи повітряного судна, держава реєстрації цього морського або повітряного судна;

б) держава, громадянином якої є особа, яку обвинувачують у вчиненні злочину.

3. Якщо відповідно до пункту 2 вимагається визнання юрисдикції державою, яка не є учасницею цього Статуту, ця держава може шляхом подання заяви Секретареві визнати здійснення Судом юрисдикції стосовно відповідного злочину. Держава, яка визнає юрисдикцію, співробітничает із Судом без будь-яких затримок або винятків відповідно до Частини 9.

## Стаття 13

### Здійснення юрисдикції

Суд може здійснювати свою юрисдикцію стосовно злочину, зазначеного в статті 5, відповідно до положень цього Статуту, якщо:

а) ситуація, в якій імовірно було вчинено один або декілька таких злочинів, передана Прокурору державою-учасницею відповідно до статті 14;

б) ситуація, в якій імовірно було вчинено один або декілька таких злочинів, передана Прокурору Радою Безпеки, яка діє відповідно до Глави VII Статуту Організації Об'єднаних Націй; або

с) Прокурор розпочав розслідування стосовно такого злочину відповідно до статті 15.

## Стаття 14

### Передача ситуації державою-учасницею

1. Держава-учасниця може передати Прокурору ситуацію, в якій імовірно було вчинено один або декілька злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду, шляхом звернення до Прокурора з проханням провести розслідування цієї ситуації для визначення того, чи доцільно висунути обвинувачення одній чи декільком конкретним особам за вчинення таких злочинів.

2. Наскільки це можливо, під час передачі ситуації зазначаються конкретні відповідні обставини та додається така підтвердна документація, яка є в розпорядженні держави, що передає ситуацію.

## Стаття 15

### Прокурор

1. Прокурор може розпочати розслідування *proprio motu* на підставі інформації про злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду.

2. Прокурор аналізує серйозність отриманої інформації. Із цією метою він або вона може запитувати додаткову інформацію від держав, органів Організації Об'єднаних Націй, міжурядових чи неурядових організацій або з інших достовірних джерел, які він або вона вважає належними, та може отримувати письмові або усні показання в місці перебування Суду.

3. Якщо Прокурор робить висновок про наявність достатніх підстав для здійснення розслідування, він або вона звертається до Палати досудового провадження з проханням, до якого додаються будь-які зібрані підтвердні матеріали, дати санкцію на проведення розслідування. Потерпілі можуть робити заяви Палаті досудового провадження відповідно до Правил процедури і доказування.

4. Якщо Палата досудового провадження після вивчення прохання й підтвердних матеріалів вважає, що є достатні підстави для здійснення розслідування та що ця справа ймовірно є такою, що підпадає під юрисдикцію Суду, вона дає санкцію на початок розслідування без шкоди для наступних постанов Суду стосовно юрисдикції та прийнятності справи.

5. Відмова Палати досудового провадження дати санкцію на розслідування не виключає можливості подання у подальшому прохання Прокурором на підставі нових фактів або показань, що стосуються тієї самої ситуації.

6. Якщо після попереднього вивчення, про яке йдеться в пунктах 1 і 2, Прокурор дійшов висновку, що надана інформація не містить достатніх підстав для розслідування, то він або вона інформує про це тих, хто надав цю інформацію. Це не виключає можливості розгляду Прокурором подальшої інформації, поданої йому або їй стосовно тієї самої ситуації у світлі нових фактів або показань.

## Стаття 16

### Відстрочка розслідування або кримінального переслідування

Жодне розслідування або кримінальне переслідування не може розпочинатися або проводитися відповідно до цього Статуту протягом 12-місячного періоду після того, як Рада Безпеки звернеться до Суду з проханням про це в резолюції, прийнятій на підставі Глави VII Статуту Організації Об'єднаних Націй; таке прохання може бути поновлено Радою Безпеки на таких самих умовах.

## Стаття 17

### Питання прийнятності

1. З урахуванням абзацу 10 преамбули і статті 1 Суд постановляє, що справа не може бути прийнятою до провадження у випадках, коли:

а) у цій справі здійснюється розслідування або кримінальне переслідування державою, яка має юрисдикцію щодо неї, за винятком випадків, коли ця держава не бажає або не здатна належним чином здійснювати розслідування або кримінальне переслідування;

б) державою, яка має юрисдикцію щодо такої справи, вже було проведено розслідування, і ця держава вирішила не здійснювати кримінального переслідування щодо відповідної особи, за винятком випадків, коли таке рішення стало результатом небажання або нездатності держави належним чином здійснювати кримінальне переслідування;

с) відповідну особу вже було засуджено за поведінку, яка є предметом цієї заяви, і проведення судового розгляду Судом не дозволяється згідно з пунктом 3 статті 20;



d) справа не є достатньо серйозною, щоб виправдати подальші дії з боку Суду.

2. Щоб виявити в конкретній справі небажання, Суд, беручи до уваги принципи належної правової процедури, визнані міжнародним правом, враховує наявність одного або декількох таких чинників у відповідних випадках:

a) провадження було здійснено чи здійснюється або національне рішення було ухвалено з метою убезпечити відповідну особу від кримінальної відповідальності за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, зазначені у статті 5;

b) мала місце необґрунтована затримка у провадженні, яка за існуючих обставин є несумісною з наміром притягнути відповідну особу до відповідальності;

c) провадження не здійснювалось або не здійснюється незалежно чи неупереджено і способом, у який воно здійснювалось або здійснюється, за існуючих обставин є несумісним з наміром притягнути відповідну особу до відповідальності.

3. Щоб виявити в конкретному випадку нездатність, Суд враховує, чи здатна держава у зв'язку з повним або істотним розвалом чи відсутністю своєї національної судової системи отримати у своє розпорядження обвинуваченого чи необхідні докази і показання або ж вона не здатна здійснювати провадження з будь-яких інших причин.

## **Стаття 18**

### **Попередні постанови, що стосуються прийнятності**

1. У тих випадках, коли ситуація була передана до Суду відповідно до пункту (a) статті 13 і Прокурор визначив, що існують належні підстави для початку розслідування, або Прокурор розпочав розслідування відповідно до пункту (c) статті 13 і статті 15, Прокурор надсилає повідомлення всім державам-учасникам і тим державам, які, враховуючи наявну інформацію, зазвичай здійснювали б юрисдикцію щодо відповідних злочинів. Прокурор може надсилати повідомлення таким державам на конфіденційній основі та у випадках, коли Прокурор вважає за необхідне забезпечити захист осіб, запобігти знищенню доказів або перешкодити втечі осіб, може обмежити обсяг інформації, що надається державам.

2. Протягом одного місяця з моменту отримання такого повідомлення держава може поінформувати Суд про те, що вона здійснює або здійснила розслідування стосовно своїх громадян або інших осіб, які підпадають під її юрисдикцію, щодо кримінальних діянь, які можуть становити злочини, зазначені у статті 5, і які стосуються інформації, що міститься у повідомленні,

надісланому державам. На прохання цієї держави Прокурор відстрочує розслідування до здійснення державою розслідування стосовно цих осіб, за винятком випадків, коли Палата досудового провадження вирішує за клопотанням Прокурора дозволити проведення розслідування.

3. Рішення про відстрочку розслідування Прокурором до здійснення розслідування державою може бути переглянуто Прокурором протягом шести місяців з дати прийняття рішення про відстрочку чи в будь-який час, коли відбулася істотна зміна обставин внаслідок небажання або нездатності держави належним чином здійснювати розслідування.

4. Відповідна держава або Прокурор можуть оскаржити постанову Палати досудового провадження в Апеляційній палаті відповідно до статті 82. Апеляція може бути розглянута у прискореному порядку.

5. Коли Прокурор відстрочив розслідування відповідно до пункту 2, він може просити відповідну державу періодично інформувати його про хід розслідувань, що здійснюються цією державою, та про будь-які подальші заходи кримінального переслідування. Держави-учасниці відповідають на такі запити без невинуватих затримок.

6. До винесення постанови Палатою досудового провадження або в будь-який час після того, як Прокурор відстрочив розслідування відповідно до цієї статті, Прокурор може як виняток запитати дозволу в Палати досудового провадження на вжиття необхідних заходів з розслідування для збереження доказів у тих випадках, коли існує унікальна можливість отримати важливий доказ або існує серйозна небезпека того, що такий доказ згодом буде неможливо отримати.

7. Держава, яка оспорує постанову Палати досудового провадження відповідно до цієї статті, може оспорити прийнятність справи відповідно до статті 19 на підставі додаткових істотних фактів або істотної зміни обставин.

## **Стаття 19**

### **Оспорювання юрисдикції Суду або прийнятності справи**

1. Суд повинен переконатися в тому, що він має юрисдикцію стосовно будь-якої справи, яка перебуває на його розгляді. Суд може власним рішенням визначати прийнятність справи відповідно до статті 17.

2. Прийнятність справи на підставах, зазначених у статті 17, або юрисдикція Суду можуть оспорюватися:

а) обвинуваченим або особою, стосовно якої було видано ордер на арешт або повістку про виклик до Суду відповідно до статті 58;

b) державою, яка має юрисдикцію щодо справи, на тій підставі, що вона здійснює розслідування чи кримінальне переслідування у справі або здійснила розслідування чи кримінальне переслідування; або

c) державою, від якої вимагається визнання юрисдикції відповідно до статті 12.

3. Прокурор може просити Суд винести постанову стосовно питання юрисдикції або прийнятності. Під час розгляду питання юрисдикції або прийнятності ті, хто передав ситуацію відповідно до статті 13, а також потерпілі можуть також подавати Суду свої зауваження.

4. Прийнятність справи або юрисдикція Суду можуть бути оспорені тільки один раз будь-якою особою або державою, зазначеними у пункті 2. Оспорювання повинно здійснюватися до початку або на початку судового розгляду. У виняткових випадках Суд може дозволити оспорювання більш ніж один раз або після початку судового розгляду. Оспорювання прийнятності справи на початку судового розгляду або пізніше з дозволу Суду може ґрунтуватися лише на підставі підпункту (c) пункту 1 статті 17.

5. Держава, зазначена в підпунктах (b) і (c) пункту 2, здійснює оспорювання якомога раніше.

6. До затвердження обвинувачень оспорювання прийнятності справи або оспорювання юрисдикції Суду спрямовуються до Палати досудового провадження. Після затвердження обвинувачень вони спрямовуються до Судової палати. Рішення стосовно юрисдикції або прийнятності можуть бути оскаржені до Апеляційної палати відповідно до статті 82.

7. Якщо оспорювання здійснене державою, зазначеною в підпункті (b) або (c) пункту 2, Прокурор припиняє розслідування доти, доки Суд не винесе постанову відповідно до статті 17.

8. До винесення постанови Судом Прокурор може запитати в Суду дозволу:

a) на проведення необхідних слідчих заходів, зазначених у пункті 6 статті 18;

b) на отримання заяви або показань від свідка або на закінчення збирання і вивчення доказів, які були розпочаті до здійснення оспорювання; та

c) на запобігання у співробітництві з відповідними державами втечі осіб, стосовно яких Прокурор вже запитав ордер на арешт відповідно до статті 58.

9. Оспорювання не впливає на чинність будь-якої дії, вчиненої Прокурором, чи будь-якого розпорядження або ордеру, виданого Судом до оспорювання.

10. Якщо Суд вирішив, що справа є неприйнятною відповідно до статті 17, Прокурор може подати прохання про перегляд цього рішення, якщо він або вона цілком переконаний у тому, що виявилися нові факти, які усувають підстави, на яких справу раніше було визнано неприйнятною згідно зі статтею 17.

11. Якщо Прокурор з урахуванням питань, зазначених у статті 17, відстрочує розслідування, він або вона може звертатися до відповідної держави з проханням про надання Прокурору інформації про провадження у цій справі. На прохання відповідної держави забезпечується конфіденційність такої інформації. Якщо в подальшому Прокурор приймає рішення розпочати розслідування, він або вона повідомляє про це державі, розслідування у якій було підставою для відстрочки.

## Стаття 20

### *Ne bis in idem*

1. За винятком випадків, передбачених у цьому Статуті, жодна особа не може бути судима Судом за діяння, що становлять склад злочинів, за які ця особа була визнана винною або виправдана Судом.

2. Жодна особа не може бути судима іншим судом за згаданий у статті 5 злочин, за який ця особа вже була визнана винною або виправдана Судом.

3. Жодна особа, яка була судима іншим судом за діяння, також заборонене згідно зі статтями 6, 7 або 8, не може бути судима Судом за те саме діяння, за винятком випадків, коли розгляд в іншому суді:

а) було призначено для того, щоб убезпечити відповідну особу від кримінальної відповідальності за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду; або

б) за іншими ознаками не було проведено незалежно або неупереджено відповідно до норм належної правової процедури, визнаних міжнародним правом, та було проведено у спосіб, що за існуючих обставин не відповідав наміру притягнути відповідну особу до відповідальності.

## Стаття 21

### Застосовне право

1. Суд застосовує:

а) по-перше, цей Статут, Елементи злочинів та свої Правила процедури і доказування;

б) по-друге, у відповідних випадках, застосовні міжнародні договори, принципи і норми міжнародного права, у тому числі загальновізнані принципи міжнародного права збройних конфліктів;

с) якщо це неможливо, загальні принципи права, взяті Судом з національних законів правових систем світу, включаючи, у відповідних випадках, національні закони держав, які за звичайних обставин здійснювали б юрисдикцію щодо цього злочину, за умови, що ці принципи не є несумісними із цим Статутом та з міжнародним правом, а також міжнародно визнаними нормами та стандартами.

2. Суд може застосовувати принципи та норми права відповідно до того, як вони були розтлумачені в його попередніх рішеннях.

3. Застосування і тлумачення права відповідно до цієї статті повинно відповідати міжнародно визнаним правам людини та не допускати жодного несприятливого розрізнення за ознаками гендеру, як це визначено в пункті 3 статті 7, віку, раси, кольору шкіри, мови, релігії або віросповідання, політичних чи інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, народження або іншими ознаками.

### Частина 3

#### Загальні принципи кримінального права

#### Стаття 22

##### *Nullum crimen sine lege*

1. Особа не підлягає кримінальній відповідальності згідно із цим Статутом, якщо тільки відповідне діяння на момент його вчинення не становить злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду.

2. Визначення злочину підлягає буквальному тлумаченню й не повинно застосовуватися за аналогією. У випадку двозначності, визначення тлумачиться на користь особи, стосовно якої здійснюється розслідування, кримінальне переслідування або яку визнано винною.

3. Ця стаття не впливає на кваліфікацію будь-якого діяння як злочинного за міжнародним правом незалежно від цього Статуту.

## Стаття 23

### *Nulla poena sine lege*

Особа, визнана Судом винною, може бути покарана лише відповідно до положень цього Статуту.

## Стаття 24

### Відсутність зворотної сили *ratione personae*

1. Особа не підлягає кримінальній відповідальності згідно зі Статутом за діяння, вчинене до набрання чинності цим Статутом.

2. У разі внесення змін до закону, що застосовується до конкретної справи, до ухвалення остаточного рішення застосовується закон, що є більш сприятливим для особи, яка перебуває під слідством, стосовно якої здійснюється кримінальне переслідування або яку визнано винною.

## Стаття 25

### Індивідуальна кримінальна відповідальність

1. Суд має юрисдикцію щодо фізичних осіб відповідно до цього Статуту.

2. Особа, яка вчинила злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, підлягає індивідуальній відповідальності й покаранню відповідно до цього Статуту.

3. Відповідно до цього Статуту особа підлягає кримінальній відповідальності й покаранню за злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, якщо ця особа:

а) вчиняє такий злочин особисто, спільно з іншою особою або через іншу особу, незалежно від того, чи підлягає ця інша особа кримінальній відповідальності;

б) наказує, підбурює або спонукає до вчинення такого злочину, якщо він фактично вчиняється або здійснюється замах на його вчинення;

с) з метою сприяння вчиненню такого злочину здійснює пособництво, підбурювання чи в будь-який інший спосіб сприяє його вчиненню або замаху на нього, включаючи надання засобів для його вчинення;

d) будь-яким іншим чином сприяє вчиненню або замаху на вчинення такого злочину групою осіб, які діють зі спільною метою. Таке сприяння повинно здійснюватися умисно та:

- i) з метою сприяння злочинній діяльності чи досягненню злочинної мети групи в тих випадках, коли така діяльність чи мета пов'язана з учиненням злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду; або
- ii) з усвідомленням умислу групи вчинити злочин;

e) стосовно злочину геноциду, прямо та публічно закликає інших до вчинення геноциду;

f) здійснює замах на вчинення такого злочину, вчиняючи дію, яка є істотним кроком у його вчиненні, однак злочин виявляється незакінченим через обставини, що не залежать від намірів цієї особи. Однак особа, яка відмовляється від спроби вчинити злочин або іншим чином запобігає закінченню злочину, не підлягає покаранню відповідно до цього Статуту за замах на вчинення цього злочину, якщо ця особа повністю і добровільно відмовилася від злочинної мети.

4. Жодне положення у цьому Статуті стосовно індивідуальної кримінальної відповідальності не впливає на відповідальність держав згідно з міжнародним правом.

## **Стаття 26**

### **Виключення з юрисдикції для осіб, які не досягли 18-річного віку**

Суд не має юрисдикції щодо будь-якої особи, яка не досягла 18-річного віку на момент імовірного вчинення злочину.

## **Стаття 27**

### **Неприпустимість посилання на посадове становище**

1. Цей Статут застосовується однаково до всіх осіб без будь-якого розрізнення на основі посадового становища. Зокрема, посадове становище глави держави або уряду, члена уряду або парламенту, обраного представника чи державної посадової особи в жодному разі не звільняє особу від кримінальної відповідальності згідно із цим Статутом та не є, саме по собі, підставою для пом'якшення покарання.

2. Імунітети або спеціальні процесуальні норми, які можуть бути пов'язані з посадовим становищем особи відповідно до національного або

міжнародного права, не повинні перешкоджати здійсненню Судом своєї юрисдикції щодо такої особи.

## Стаття 28

### Відповідальність командирів та інших начальників

На додаток до інших підстав кримінальної відповідальності згідно з цим Статутом за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду:

а) військовий командир або особа, яка фактично діє як військовий командир, підлягає кримінальній відповідальності за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, вчинені силами, які перебувають під його чи її фактичним командуванням і контролем або, залежно від обставин, під його чи її фактичною владою і контролем, в результаті нездійснення ним або нею належного контролю над такими силами у випадках, коли:

i) такий військовий командир чи така особа або знала, або за існуючих обставин на той момент повинна була знати, що ці сили вчиняли чи мали намір вчинити такі злочини; та

ii) такий військовий командир або така особа не вжила всіх необхідних і розумних заходів у межах його або її повноважень для недопущення чи припинення їх учинення або для передачі цього питання до компетентних органів для розслідування та кримінального переслідування.

б) Стосовно відносин начальника й підлеглого, не описаних у пункті (а), начальник підлягає кримінальній відповідальності за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, вчинені підлеглими, які перебувають під його чи її фактичною владою і контролем, у результаті нездійснення ним чи нею належного контролю над такими підлеглими у випадках, коли:

i) начальник або знав, або свідомо проігнорував інформацію, яка явно вказувала на те, що підлеглі вчиняли чи мали намір вчинити такі злочини;

ii) злочини стосувалися діяльності, що підпадає під фактичну відповідальність і контроль начальника; та

iii) начальник не вжив усіх необхідних і розумних заходів у межах його чи її повноважень для недопущення чи припинення їх учинення або для передачі цього питання до компетентних органів для розслідування та кримінального переслідування.



## **Стаття 29**

### **Незастосування строку давності**

До злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду, не застосовуються будь-які строки давності.

## **Стаття 30**

### **Суб'єктивна сторона**

1. Якщо не передбачено інше, особа підлягає кримінальній відповідальності й покаранню за злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, лише в тому випадку, якщо за ознаками складу злочину він учинений умисно та свідомо.

2. Для цілей цієї статті особа має умисел у тих випадках, коли:

- а) стосовно діяння ця особа має намір вчинити таке діяння;
- б) стосовно наслідку ця особа має намір спричинити цей наслідок або усвідомлює, що він настане за звичайного перебігу подій.

3. Для цілей цієї статті «усвідомлення» означає розуміння того, що обставина існує або що наслідок настане за звичайного перебігу подій. «Усвідомлювати» і «свідомо» повинні тлумачитися відповідно.

## **Стаття 31**

### **Обставини, що виключають кримінальну відповідальність**

1. На додаток до інших обставин, що виключають кримінальну відповідальність, передбачених цим Статутом, особа не підлягає кримінальній відповідальності, якщо в момент вчинення нею діяння:

а) ця особа страждає від психічного захворювання або розладу, що позбавляє її можливості усвідомлювати протиправність чи характер вчинюваного нею діяння або узгоджувати свої дії з вимогами закону;

б) особа перебуває в стані інтоксикації, що позбавляє її можливості усвідомлювати протиправність чи характер вчинюваного нею діяння або узгоджувати свої дії з вимогами закону, якщо тільки ця особа не була добровільно піддана інтоксикації за таких обставин, за яких ця особа знала або знехтувала ризиком того, що в результаті інтоксикації нею може бути вчинено діяння, яке становить злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду;

с) ця особа діє розумно для захисту себе чи іншої особи або, у випадку воєнних злочинів, майна, що є особливо важливим для виживання цієї особи чи іншої особи, або майна, що є особливо важливим для виконання завдання військового характеру, від неминучого та протиправного застосування сили у спосіб, що є співмірним зі ступенем небезпеки, яка загрожує цій особі чи іншій особі або майну, що перебувають під захистом. Той факт, що особа брала участь в операції із захисту, яка проводилася силами, сам по собі не є обставиною, що виключає кримінальну відповідальність, згідно із цим підпунктом;

д) діяння, яке ймовірно становить злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, є вимушеною реакцією у відповідь на загрозу неминучої смерті або неминучого заподіяння тяжких тілесних ушкоджень чи продовження заподіяння таких ушкоджень їй самій або іншій особі, і ця особа вчиняє необхідні й розумні дії для відвернення цієї загрози за умови, що ця особа не має наміру заподіяти більшу шкоду, ніж та, яку вона намагалася усунути. Така загроза може бути створена:

- i) іншими особами;
- ii) іншими обставинами, що не залежать від цієї особи.

2. Суд визначає, чи застосовуються обставини, що виключають кримінальну відповідальність, передбачені в цьому Статуті, стосовно справи, яку він розглядає.

3. У ході судового розгляду Суд може розглянути будь-яку іншу обставину, що виключає кримінальну відповідальність, ніж обставини, зазначені в пункті 1, у випадках, коли така обставина впливає із застосовного права, як це передбачено статтею 21. Процедури, що стосуються розгляду такої обставини, повинні бути передбачені Правилами процедури і доказування.

## Стаття 32

### Помилка у факті або помилка в праві

1. Помилка у факті є обставиною, що виключає кримінальну відповідальність, лише якщо вона виключає необхідну суб'єктивну сторону цього злочину.

2. Помилка в праві стосовно того, чи є певний тип діяння злочином, що підпадає під юрисдикцію Суду, не є обставиною, що виключає кримінальну відповідальність. Однак помилка в праві може бути обставиною, що виключає кримінальну відповідальність, якщо вона виключає необхідну суб'єктивну сторону цього злочину, або в порядку, передбаченому в статті 33.

## **Стаття 33**

### **Накази начальника та припис закону**

1. Той факт, що злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, було вчинено особою за наказом уряду або начальника, військового чи цивільного, не звільняє цю особу від кримінальної відповідальності, за винятком випадків, коли:

а) ця особа була юридично зобов'язана виконувати накази такого уряду чи такого начальника;

б) ця особа не знала, що наказ був незаконним; та

с) наказ не був явно незаконним.

2. Для цілей цієї статті накази про вчинення злочину геноциду або злочинів проти людяності є явно незаконними.

## **Частина 4**

### **Склад і управління справами Суду**

## **Стаття 34**

### **Органи Суду**

Суд складається з таких органів:

а) Президія;

б) Апеляційний відділ, Судовий відділ і Відділ досудового провадження;

с) Офіс Прокурора;

д) Секретаріат.

## **Стаття 35**

### **Виконання функцій судьями**

1. Усі судді обираються як члени Суду, що виконують свої функції на постійній основі, і перебувають у розпорядженні Суду для виконання своїх функцій на цій основі від початку строку своїх повноважень.

2. Судді, які входять до складу Президії, виконують свої функції на постійній основі з моменту свого обрання.

3. Президія може, з урахуванням обсягу роботи Суду та після консультацій із членами Суду, час від часу ухвалювати рішення про те, в якій мірі від інших суддів вимагається виконувати свої функції на постійній основі. Будь-який такий порядок не завдає шкоди положенням статті 40.

4. Фінансові правила, що застосовуються до суддів, від яких не вимагається виконувати свої функції на постійній основі, встановлюються відповідно до статті 49.

## Стаття 36

### Вимоги до суддів, висування та вибори суддів

1. З урахуванням положень пункту 2, Суд складається з 18 суддів.

2. а) Президія, діючи від імені Суду, може внести пропозицію про збільшення кількості суддів, визначеної в пункті 1, вказавши причини, через які це вважається необхідним та доцільним. Секретар негайно розповсюджує будь-яку таку пропозицію серед усіх держав-учасниць.

б) Будь-яка така пропозиція у подальшому підлягає розгляду на засіданні Асамблеї держав-учасниць, що скликається відповідно до статті 112. Така пропозиція вважається затвердженою, якщо вона схвалена на засіданні двома третинами голосів членів Асамблеї держав-учасниць, і набирає чинності з дати, встановленої рішенням Асамблеї держав-учасниць.

с) і) Після прийняття відповідно до підпункту (б) пропозиції про збільшення кількості суддів вибори додаткових суддів проводяться на наступній сесії Асамблеї держав-учасниць відповідно до пунктів 3–8 цієї статті та пункту 2 статті 37.

ii) Після прийняття та реалізації пропозиції про збільшення кількості суддів відповідно до підпунктів (б) й (с) (і) Президія може на свій розсуд в будь-який час, якщо обсяг роботи Суду виправдовує це, запропонувати зменшити кількість суддів за умови, що після цього кількість суддів не буде меншою кількості, визначеної в пункті 1. Така пропозиція розглядається відповідно до процедури, встановленої в підпунктах (а) та (б). У разі затвердження такої пропозиції кількість суддів поступово зменшується, коли закінчується строк повноважень діючих суддів, доки не буде досягнуто необхідної кількості суддів.

3. а) Суддів обирають з числа осіб з високими моральними якостями, які є неупередженими і добросовісними та відповідають вимогам, що висуваються в їхніх відповідних державах для призначення на вищі судові посади.

б) Кожний кандидат на обрання до складу Суду повинен володіти:

i) визнаною компетентністю у сфері кримінального і процесуального права та необхідним досвідом роботи суддею, прокурором, адвокатом або в іншому аналогічному статусі у сфері кримінального судочинства; або

ii) визнаною компетентністю у відповідних галузях міжнародного права, таких, як міжнародне гуманітарне право та права людини, а також великим досвідом професійної правової діяльності, що стосується предмету судової діяльності Суду.

с) Кожний кандидат на обрання до складу Суду повинен досконало знати принаймні одну з робочих мов Суду та вільно володіти нею.

4. а) Кандидатури на обрання до складу Суду можуть висуватися кожною державою-учасницею цього Статуту:

i) відповідно до існуючої в цій державі процедури висування кандидатур для призначення на вищі судові посади; або

ii) відповідно до процедури, передбаченої в Статуті Міжнародного Суду для висування кандидатур до складу Міжнародного Суду.

Висування кандидатур супроводжується документом з детальною інформацією про те, що кандидат відповідає вимогам, передбаченим у пункті 3.

б) Під час проведення виборів кожна держава-учасниця може висунути одного кандидата, який не обов'язково повинен бути громадянином цієї держави-учасниці, але в будь-якому випадку повинен бути громадянином держави-учасниці.

с) Асамблея держав-учасниць може ухвалити рішення про заснування, якщо це доцільно, Консультативного комітету з висування кандидатур. У цьому випадку склад і мандат Комітету встановлюються Асамблеєю держав-учасниць.

5. Для цілей проведення виборів складаються два списки кандидатів:

список А, що містить імена кандидатів, які відповідають вимогам, зазначеним у підпункті (b) (i) пункту 3; та

список В, що містить імена кандидатів, які відповідають вимогам, зазначеним у підпункті (b) (ii) пункту 3.

Кандидат, що володіє достатньою кваліфікацією для обох списків, може на свій вибір визначити, у якому списку він буде значитися. На перших виборах до складу Суду зі списку А обираються не менше дев'яти суддів, а зі списку В – не менше п'яти суддів. Подальші вибори організуються таким чином, щоб зберегти у складі Суду еквівалентну пропорцію суддів, обраних за списками А та В.

6. а) Судді обираються на засіданні Асамблеї держав-учасниць, що скликається для цієї мети відповідно до статті 112, шляхом таємного голосування. З дотриманням положень пункту 7, обраними до складу Суду є

18 кандидатів, які отримали найбільшу кількість голосів і більшість у дві третини голосів держав-учасниць, що присутні та беруть участь у голосуванні.

b) У разі, якщо достатня кількість суддів не обрана в ході першого туру голосування, відповідно до процедур, встановлених в підпункті (a), проводяться наступні тури голосування доти, доки місця, що залишаються, не будуть заповнені.

7. У складі Суду не може бути два громадянина однієї і тієї самої держави. У зв'язку із цим особа, яку можна вважати громадянином більш ніж однієї держави, вважається громадянином тієї держави, в якій ця особа зазвичай користується своїми громадянськими й політичними правами.

8. a) Держави-учасниці під час відбору суддів враховують необхідність забезпечення у складі Суду:

- i) представництва основних правових систем світу;
- ii) справедливого географічного представництва; і
- iii) справедливого представництва суддів жіночої та чоловічої статі.

b) Держави-учасниці також враховують необхідність наявності суддів, які володіють досвідом юридичної діяльності в спеціальних питаннях, у тому числі, але не обмежуючись цим, в питаннях, що стосуються насильства над жінками або дітьми.

9. a) З дотриманням підпункту (b) судді обіймають свою посаду протягом дев'яти років і, з урахуванням підпункту (c) цього пункту та пункту 2 статті 37, не мають права на переобрання.

b) Під час перших виборів одна третина суддів, що відбираються шляхом жеребкування, залишається на посаді протягом трьох років; одна третина суддів, що відбираються шляхом жеребкування, залишається на посаді протягом шести років, а решта суддів залишаються на посаді протягом дев'яти років.

c) Суддя, обраний на трирічний строк відповідно до підпункту (b), має право бути переобраним на повний строк.

10. Незважаючи на положення пункту 9, суддя, призначений до Судової або Апеляційної палати відповідно до статті 39, залишається на посаді до закінчення будь-якого судового або апеляційного розгляду, слухання в якому вже було розпочато в цій Палаті.

## Стаття 37

### Вакансії суддів

1. У разі відкриття вакансії вибори для її заповнення проводяться відповідно до статті 36.

2. Суддя, обраний для заповнення вакансії, залишається на посаді до закінчення строку повноважень свого попередника і, якщо цей строк становить три роки або менше, може бути переобраний на повний строк відповідно до статті 36.

## Стаття 38

### Президія

1. Голова та перший і другий віце-голови обираються абсолютною більшістю голосів суддів. Вони виконують свої функції протягом трирічного строку або до закінчення строку своїх повноважень як суддів, залежно від того, який із цих строків закінчується раніше. Вони можуть бути переобрані один раз.

2. Перший віце-голова заміщує Голову у разі, якщо Голова відсутній або відведений. Другий віце-голова заміщує Голову в разі, якщо Голова і перший віце-голова відсутні або відведені.

3. Голова разом з першим і другим віце-головами утворюють Президію, яка відповідає за:

а) належне управління справами Суду, за винятком Офісу Прокурора; та

б) інші функції, покладені на неї відповідно до цього Статуту.

4. Під час виконання своїх обов'язків, передбачених у підпункті (а) пункту 3, Президія координує діяльність з Прокурором і заручається згодою останнього з усіх питань, що становлять взаємний інтерес.

## Стаття 39

### Палати

1. Після обрання суддів Суд якнайшвидше організує у своєму складі відділи, зазначені в пункті (б) статті 34. Апеляційний відділ складається з Голови і ще чотирьох суддів, Судовий відділ – не менш ніж із шести суддів та Відділ досудового провадження – не менш ніж із шести суддів. Призначення суддів до складу відділів здійснюється з урахуванням характеру

функцій, що покладені на кожний відділ, кваліфікації та досвіду обраних суддів для того, щоб у кожному відділі існувало належне поєднання фахівців у сфері кримінального права та процесу, а також у сфері міжнародного права. Судовий відділ та Відділ досудового провадження складаються переважно із суддів, що мають досвід у кримінальному процесі.

2. а) Судові функції Суду здійснюються в кожному відділі палатами;

б) і) Апеляційна палата складається з усіх суддів Апеляційного відділу;

ii) функції Судової палати здійснюються трьома суддями Судового відділу;

iii) функції Палати досудового провадження здійснюються або трьома суддями Відділу досудового провадження, або одним суддею цього Відділу відповідно до цього Статуту та Правил процедури і доказування;

с) ніщо в цьому пункті не виключає можливості одночасного заснування більш ніж однієї Судової палати або Палати досудового провадження, якщо цього вимагають інтереси ефективного регулювання обсягу роботи Суду.

3. а) Судді, призначені до Судового відділу та Відділу досудового провадження, виконують свої функції в цих Відділах протягом трьох років та після закінчення цього строку – до закінчення розгляду будь-якої справи, слухання у якій вже були розпочаті у відповідному відділі;

б) судді, призначені до Апеляційного відділу, виконують свої функції в цьому Відділі протягом усього строку своїх повноважень.

4. Судді, призначені до Апеляційного відділу, виконують свої функції тільки в цьому Відділі. Однак ніщо в цій статті не виключає тимчасового призначення суддів Судового відділу до Відділу досудового провадження або навпаки, якщо Президія вважає, що це вимагається інтересами ефективного управління обсягом роботи Суду, за умови, що за жодних обставин суддя, який брав участь у досудовому провадженні у справі, не матиме права засідати на слуханнях у цій самій справі в Судовій палаті.

## Стаття 40

### Незалежність суддів

1. Судді є незалежними під час виконання своїх функцій.

2. Судді не здійснюють жодної діяльності, що може перешкоджати виконанню ними своїх суддівських функцій або може викликати сумніви у їхній незалежності.



3. Судді, від яких вимагається виконувати свої функції на постійній основі у місці перебування Суду, не повинні здійснювати жодної іншої діяльності професійного характеру.

4. Будь-яке питання, що стосується застосування пунктів 2 і 3, вирішується абсолютною більшістю голосів суддів. У випадках, коли будь-яке з таких питань пов'язане з тим чи іншим суддею, цей суддя не братиме участі в ухваленні рішення.

## Стаття 41

### Звільнення або відвід суддів

1. Президія може звільнити суддю на його прохання від виконання ним функцій, передбачених цим Статутом, відповідно до Правил процедури і доказування.

2. а) Суддя не бере участі в розгляді будь-якої справи, у зв'язку з якою його або її неупередженість могла б бути обґрунтовано поставлена під сумнів з будь-якої причини. Суддя відводиться від розгляду справи відповідно до цього пункту, якщо, *inter alia*, цей суддя раніше брав участь у будь-якому статусі в розгляді цієї справи в Суді або в розгляді пов'язаної із цією справою кримінальної справи на національному рівні, до якої була причетна особа, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування. Суддю також відводять від розгляду справи з інших підстав, які можуть бути передбачені в Правилах процедури і доказування.

б) Прокурор або особа, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування, може звернутися з клопотанням про відвід судді відповідно до цього пункту.

с) Будь-яке питання стосовно відводу судді вирішується абсолютною більшістю голосів суддів. Суддя, стосовно якого розглядається відвід, має право подати свої зауваження із цього питання, однак він або вона не бере участі в процесі ухвалення рішення.

## Стаття 42

### Офіс Прокурора

1. Офіс Прокурора діє незалежно як окремий орган Суду. Він відповідає за отримання переданих ситуацій і будь-якої обґрунтованої інформації про злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, за їх вивчення та здійснення розслідувань і кримінального переслідування в Суді. Співробітники Офісу не запитують і не виконують вказівок з будь-якого зовнішнього джерела.

2. Офіс очолює Прокурор. Прокурор має всі повноваження з керівництва та управління Офісом, включаючи персонал, приміщення та інші наявні в нього ресурси. Прокурору допомагають один або декілька заступників Прокурора, які мають право здійснювати будь-які дії, які повинен здійснювати Прокурор відповідно до цього Статуту. Прокурор і заступники Прокурора повинні бути громадянами різних держав. Вони працюють на основі повної зайнятості.

3. Прокурором і заступниками Прокурора є особи з високими моральними якостями, високої кваліфікації та з великим практичним досвідом у сфері кримінального переслідування або розгляду кримінальних справ. Вони повинні досконало знати хоча б одну з робочих мов Суду та вільно володіти нею.

4. Прокурора обирають шляхом таємного голосування абсолютною більшістю голосів членів Асамблеї держав-учасниць. Заступників Прокурора обирають у такому самому порядку зі списку кандидатур, поданого Прокурором. Прокурор висуває три кандидатури для призначення на кожну посаду заступника Прокурора. Якщо під час їх обрання не буде ухвалено рішення, що передбачає більш короткий строк повноважень, Прокурор і заступники Прокурора обираються на строк у дев'ять років і не можуть бути переобраними.

5. Ні Прокурор, ні заступники Прокурора не здійснюють жодної діяльності, що могла б перешкоджати здійсненню їхніх прокурорських функцій або поставити під сумнів їхню незалежність. Вони не повинні здійснювати жодних інших видів професійної діяльності.

6. Президія може звільнити Прокурора або заступника Прокурора на його або її прохання від участі в тій чи іншій конкретній справі.

7. Ні Прокурор, ні заступники Прокурора не беруть участі в жодній справі, стосовно якої їхня неупередженість могла б бути обґрунтовано поставлена під сумнів з будь-якої причини. Відповідно до цього пункту вони відводяться від участі у справі, якщо, *inter alia*, вони раніше брали участь у будь-якому статусі в розгляді цієї справи в Суді або в розгляді пов'язаної із цією справою кримінальної справи на національному рівні, до якої була причетна особа, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування.

8. Будь-які питання, що стосуються відводу Прокурора або заступника Прокурора, вирішуються Апеляційною палатою:

а) особа, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування, може в будь-який час звернутися з клопотанням про відвід Прокурора або заступника Прокурора на підставах, викладених у цій статті;

б) Прокурор або заступник Прокурора, відповідно, має право представити свої зауваження із цього питання.

9. Прокурор призначає консультантів з досвідом юридичної діяльності в спеціальних питаннях, включаючи питання, що стосуються сексуального і гендерного насильства, а також насильства над дітьми, але не обмежуючись цими питаннями.

## Стаття 43

### Секретаріат

1. Секретаріат відповідає за несудові аспекти управління справами й обслуговування Суду без шкоди для функцій та повноважень Прокурора відповідно до статті 42.

2. Секретаріат очолює Секретар, який є головною адміністративною посадовою особою Суду. Секретар здійснює свої функції під керівництвом Голови Суду.

3. Секретар і заступник Секретаря є особами з високими моральними якостями, високої кваліфікації та з досконалим знанням і вільним володінням хоча б однією з робочих мов Суду.

4. Судді обирають Секретаря абсолютною більшістю голосів шляхом таємного голосування, враховуючи будь-які рекомендації Асамблеї держав-учасниць. Якщо виникне така необхідність та за рекомендацією Секретаря, судді обирають у такий самий спосіб заступника Секретаря.

5. Секретаря обирають на посаду на п'ятирічний строк, він може бути переобраний один раз та працює на основі повної зайнятості. Заступника Секретаря обирають на посаду на п'ятирічний строк або такий більш короткий строк, який може бути визначений абсолютною більшістю голосів суддів, і викликають для виконання функцій, наскільки це необхідно.

6. Секретар утворює в структурі Секретаріату Підрозділ з надання допомоги потерпілим і свідкам. Цей Підрозділ забезпечує у консультації з Офісом Прокурора заходи захисту і процедури безпеки, консультаційну та іншу відповідну допомогу свідкам, потерпілим, які з'являються до Суду, та іншим особам, яким загрожує небезпека в результаті показань, даних такими свідками. До складу Підрозділу входять співробітники, які мають досвід роботи з питань, що стосуються травм, у тому числі травм, пов'язаних зі злочинами сексуального насильства.

## Стаття 44

### Персонал

1. Прокурор і Секретар призначають до їхніх відповідних органів такий кваліфікований персонал, який може бути необхідним. У випадку Прокурора це включає призначення слідчих.

2. Під час наймання персоналу Прокурор і Секретар забезпечують високий рівень ефективності, компетентності й добросовісності та враховують, *mutatis mutandis*, критерії, викладені в пункті 8 статті 36.

3. Секретар за згодою Президії та Прокурора пропонує Положення про персонал, які включають умови, на яких персонал Суду призначається, отримує заробітну плату та звільняється. Положення про персонал затверджує Асамблея держав-учасниць.

4. Суд може за виняткових обставин використовувати послуги фахівців, відряджених на безоплатній основі державами-учасницями, міжурядовими організаціями або неурядовими організаціями, для надання допомоги в роботі будь-якого з його органів. Прокурор може прийняти будь-яку таку пропозицію від імені Офісу Прокурора. Такий персонал, відряджений на безоплатній основі, приймають на роботу відповідно до керівних принципів, що встановлюються Асамблеєю держав-учасниць.

## Стаття 45

### Урочисте зобов'язання

До вступу на посаду відповідно до цього Статуту судді, Прокурор, заступники Прокурора, Секретар і заступник Секретаря беруть на себе на відкритому засіданні Суду урочисте зобов'язання виконувати свої відповідні функції неупереджено та добросовісно.

## Стаття 46

### Усунення з посади

1. Суддю, Прокурора, заступника Прокурора, Секретаря або заступника Секретаря усувають із займаної посади рішенням, ухваленим відповідно до пункту 2, у випадках, коли встановлено, що ця особа:

- а) вчинила серйозний проступок або грубе порушення своїх обов'язків за цим Статутом, як це передбачено в Правилах процедури і доказування; або
- б) нездатна виконувати функції, покладені на неї цим Статутом.

2. Рішення про усунення з посади судді, Прокурора або заступника Прокурора відповідно до пункту 1 ухвалює Асамблея держав-учасниць шляхом таємного голосування:

а) у випадку судді – більшістю у дві третини голосів держав-учасниць за рекомендацією, затвердженою більшістю у дві третини голосів інших суддів;

б) у випадку Прокурора – абсолютною більшістю голосів держав-учасниць;

с) у випадку заступника Прокурора – абсолютною більшістю голосів держав-учасниць за рекомендацією Прокурора.

3. Рішення про усунення з посади Секретаря або заступника Секретаря ухвалюється абсолютною більшістю голосів суддів.

4. Судді, Прокурору, заступнику Прокурора, Секретарю або заступнику Секретаря, щодо поведінки або здатності якого виконувати посадові функції, покладені на нього цим Статутом, виникає сумнів відповідно до цієї статті, надаються всі можливості для того, щоб надавати й отримувати докази та робити подання відповідно до Правил процедури і доказування. Іншої участі у розгляді цього питання ця особа не бере.

## **Стаття 47**

### **Дисциплінарні заходи**

До судді, Прокурора, заступника Прокурора, Секретаря або заступника Секретаря, який вчинив проступок менш серйозного характеру, ніж це передбачено в пункті 1 статті 46, застосовуються дисциплінарні заходи відповідно до Правил процедури і доказування.

## **Стаття 48**

### **Привілеї та імунітети**

1. Суд користується на території кожної держави-учасниці такими привілеями та імунітетами, які є необхідними для досягнення його цілей.

2. Судді, Прокурор, заступники Прокурора і Секретар користуються, коли вони беруть участь у діяльності Суду або стосовно такої діяльності, тими самими привілеями та імунітетами, які надаються главам дипломатичних представництв. Судово-процесуальний імунітет будь-якого виду стосовно всього сказаного, написаного ними та дій, вчинених ними під час виконання службових обов'язків, продовжує надаватися їм і після закінчення строку їхніх повноважень.

3. Заступник Секретаря, співробітники Офісу Прокурора та співробітники Секретаріату користуються привілеями, імунитетами та пільгами, необхідними для виконання ними своїх функцій відповідно до угоди про привілеї та імунітети Суду.

4. Захиснику, експертам, свідкам і будь-якій іншій особі, присутність яких вимагається в місці перебування Суду, забезпечується такий статус, який є необхідним для належного функціонування Суду, відповідно до угоди про привілеї та імунітети Суду.

5. Привілеїв та імунітетів може бути позбавлено:

- a) суддю або Прокурора – абсолютною більшістю суддів;
- b) Секретаря – Президією;
- c) заступників Прокурора і співробітників Офісу Прокурора – Прокурором; і
- d) заступника Секретаря і співробітників Секретаріату – Секретарем.

## Стаття 49

### Оклади, виплати й компенсація витрат

Судді, Прокурор, заступники Прокурора, Секретар і заступник Секретаря отримують такі оклади, виплати і компенсацію витрат, які можуть бути встановлені Асамблеєю держав-учасниць. Розмір цих окладів та виплат не може бути зменшений в період виконання ними своїх повноважень.

## Стаття 50

### Офіційні та робочі мови

1. Офіційними мовами Суду є англійська, арабська, іспанська, китайська, російська та французька мови. Постанови Суду, а також інші рішення з основоположних питань, що розглядаються Судом, публікуються офіційними мовами. Відповідно до критеріїв, встановлених у Правилах процедури і доказування, Президія визначає, які рішення Суду можуть для цілей цього пункту вважатися рішеннями з основоположних питань.

2. Робочими мовами Суду є англійська і французька мови. У Правилах процедури і доказування визначаються випадки, в яких інші офіційні мови можуть використовуватися як робочі мови.

3. На прохання будь-якої зі сторін, що беруть участь у розгляді, чи будь-якої держави, якій дозволено брати участь у розгляді, Суд дозволяє використання такою стороною або такою державою будь-якої іншої мови,

ніж англійська або французька, за умови, що, на думку Суду, такий дозвіл є достатньо обґрунтованим.

## Стаття 51

### Правила процедури і доказування

1. Правила процедури і доказування набирають чинності після затвердження більшістю у дві третини голосів членів Асамблеї держав-учасниць.

2. Поправки до Правил процедури і доказування можуть пропонуватися:

- а) будь-якою державою-учасницею;
- б) абсолютною більшістю голосів суддів; або
- с) Прокурором.

Такі поправки набирають чинності після затвердження більшістю у дві третини голосів членів Асамблеї держав-учасниць.

3. Після затвердження Правил процедури і доказування у невідкладних випадках, коли Правила не передбачають конкретної ситуації, що розглядається Судом, судді можуть більшістю у дві третини голосів затвердити тимчасові правила, які будуть застосовуватись, доки Асамблея держав-учасниць не затвердить їх, не внесе поправки до них або не відхилить їх на своїй наступній черговій або спеціальній сесії.

4. Правила процедури і доказування, поправки до них та будь-яке тимчасове правило повинні відповідати цьому Статуту. Поправки до Правил процедури і доказування, а також тимчасові правила не застосовуються ретроспективно на шкоду особі, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування чи яку визнано винною.

5. У випадку колізії між Статутом та Правилами процедури і доказування Статут має переважну силу.

## Стаття 52

### Регламент Суду

1. Відповідно до цього Статуту та Правил процедури і доказування судді затверджують абсолютною більшістю голосів Регламент Суду, необхідний для забезпечення його повсякденного функціонування.

2. Під час розробки Регламенту і внесення будь-яких поправок до нього проводяться консультації з Прокурором і Секретарем.

3. Регламент і будь-які поправки до нього набирають чинності після їх затвердження, якщо судді не ухвалить іншого рішення. Відразу після затвердження їх розсилають державам-учасницям для надання зауважень. Вони залишаються чинними, якщо більшість держав-учасниць протягом шести місяців не висловить заперечень.

## Частина 5

### Розслідування та кримінальне переслідування

#### Стаття 53

##### Початок розслідування

1. Прокурор, оцінивши надану йому або їй інформацію, розпочинає розслідування, якщо тільки він або вона не визначить, що немає обґрунтованих підстав для провадження відповідно до цього Статуту. Приймаючи рішення про початок розслідування, Прокурор розглядає такі питання:

а) чи дає інформація, наявна в розпорядженні Прокурора, обґрунтовані підстави вважати, що було вчинено або вчиняється злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду;

б) чи є ця справа або чи буде вона прийнятною відповідно до статті 17; та

с) з урахуванням тяжкості злочину та інтересів потерпілих, чи є, тим не менш, вагомі підстави вважати, що проведення розслідування не буде відповідати інтересам правосуддя.

Якщо Прокурор визначить, що немає обґрунтованих підстав для провадження, і його висновок ґрунтується виключно на міркуваннях; наведених вище у підпункті (с), то він або вона повідомляє про це Палаті досудового провадження.

2. Якщо після проведення розслідування Прокурор доходить висновку про відсутність достатніх підстав для початку кримінального переслідування, оскільки:

а) немає достатніх правових або фактичних підстав звертатися з проханням про видачу ордеру або повістки про виклик відповідно до статті 58;

б) справа є непринятною відповідно до статті 17; або

с) кримінальне переслідування не відповідає інтересам правосуддя з урахуванням всіх обставин, включаючи ступінь тяжкості злочину, інтереси



потерпілих і вік або немічність імовірного злочинця, а також його або її роль у ймовірному злочині;

Прокурор повідомляє Палаті досудового провадження й державі, яка передає ситуацію відповідно до статті 14, або Раді Безпеки у випадку, що підпадає під дію пункту (b) статті 13, про свій висновок і підстави для такого висновку.

3. а) На прохання держави, яка здійснює передачу ситуації відповідно до статті 14, або Ради Безпеки відповідно до пункту (b) статті 13 Палата досудового провадження може переглянути рішення Прокурора відповідно до пунктів 1 або 2 не здійснювати провадження і може просити Прокурора змінити це рішення.

б) Крім того, Палата досудового провадження може з власної ініціативи переглянути рішення Прокурора не здійснювати провадження, якщо це рішення ґрунтувалось виключно на положеннях підпункту (c) пункту 1 або підпункту (c) пункту 2. У такому разі рішення Прокурора буде діяти лише, якщо воно підтвержене Палатою досудового провадження.

4. Прокурор може в будь-який час змінити рішення про початок розслідування або кримінального переслідування на підставі нових фактів або інформації.

## Стаття 54

### Обов'язки і повноваження Прокурора в ході розслідування

#### 1. Прокурор:

а) для встановлення істини проводить розслідування, щоб охопити всі факти й докази, які стосуються оцінки того, чи настає кримінальна відповідальність відповідно до цього Статуту, і при цьому однаковою мірою розслідує обставини, що свідчать як про винуватість, так і про невинуватість;

б) вживає належних заходів для забезпечення ефективного розслідування і кримінального переслідування за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, враховуючи при цьому інтереси та особисті обставини потерпілих і свідків, у тому числі вік, гендерний фактор, як це визначено в пункті 3 статті 7, і стан здоров'я, а також враховує характер злочинів, зокрема злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством, гендерним насильством або насильством над дітьми; та

с) повною мірою поважає права осіб, що впливають із цього Статуту.

#### 2. Прокурор може проводити розслідування на території держави:

а) відповідно до положень Частини 9; або

b) з дозволу, виданого Палатою досудового провадження відповідно до підпункту (d) пункту 3 статті 57.

3. Прокурор може:

a) збирати і вивчати докази;

b) вимагати явки і допитувати осіб, стосовно яких здійснюється розслідування, потерпілих і свідків;

c) звертатися з проханням про співробітництво до будь-якої держави або міжурядової організації чи механізму згідно з їхніми відповідними повноваженнями та/або мандатами;

d) укладати такі угоди або домовленості, що не суперечать цьому Статуту, які можуть бути необхідні для сприяння співробітництву з боку будь-якої держави, міжурядової організації або особи;

e) давати згоду на нерозкриття на будь-якому етапі провадження документів або інформації, що були отримані Прокурором на умовах збереження конфіденційності й лише з метою отримання нових доказів, якщо тільки особа, яка надала такі документи й інформацію, не дає на це своєї згоди; та

f) вживати необхідних заходів чи просити про вжиття необхідних заходів для забезпечення конфіденційності інформації, захисту будь-якої особи або збереження доказів.

## Стаття 55

### Права осіб у ході розслідування

1. Стосовно розслідування, яке проводиться відповідно до цього Статуту, особа:

a) не може бути примушена свідчити проти самої себе або визнавати свою вину;

b) не може бути піддана примусу, тиску або погрозам у будь-якій формі, катуванню чи іншим жорстоким, нелюдським чи таким, що принижують гідність, видам поведження або покарання;

c) якщо допит проводиться мовою, яку ця особа не розуміє повною мірою і якою вона не розмовляє, безоплатно користується допомогою кваліфікованого перекладача й такими перекладачами, які є необхідними для дотримання вимог справедливості; і

d) не може бути піддана свавільному арешту або затриманню, а також не може бути позбавлена волі, крім як на таких підставах і відповідно до таких процедур, які встановлені у Статуті.

2. У тих випадках, коли є підстави вважати, що та чи інша особа вчинила злочин, який підпадає під юрисдикцію Суду, і така особа незабаром повинна бути допитана або Прокурором, або національними органами влади згідно з проханням, направленим відповідно до Частини 9, ця особа має також такі права, про які їй має бути поінформовано до початку допиту:

а) бути поінформованою до початку допиту про те, що є підстави вважати, що нею було вчинено злочин, який підпадає під юрисдикцію Суду;

б) зберігати мовчання, при цьому таке мовчання не береться до уваги під час визначення винуватості або невинуватості;

с) користуватися допомогою захисника за власним вибором або, якщо ця особа не має захисника, допомогою призначеного їй захисника в кожному випадку, коли цього вимагають інтереси правосуддя, і без будь-якої оплати, якщо в цієї особи немає достатніх коштів на це; та

д) бути допитаною у присутності адвоката, якщо тільки ця особа за власним бажанням не відмовилася від свого права на послуги адвоката.

## Стаття 56

### Роль Палати досудового провадження стосовно унікальної можливості для розслідування

1. а) Якщо Прокурор вважає, що проведення розслідування дає унікальну можливість для отримання показань чи заяви від свідка або для вивчення, збирання чи перевірки доказів, які в подальшому можуть виявитися недоступними для цілей використання в ході судового розгляду, Прокурор інформує про це Палату досудового провадження.

б) У цьому випадку Палата досудового провадження на прохання Прокурора може вжити таких заходів, які можуть виявитися необхідними для забезпечення ефективності й об'єктивності провадження та, зокрема, для забезпечення прав захисту.

с) Якщо Палата досудового провадження не вирішить про інше, Прокурор надає відповідну інформацію особі, яка була арештована або з'явилася за повісткою про виклик у зв'язку з проведенням розслідування, згаданого в підпункті (а), для того, щоб ця особа могла бути заслухана із цього питання.

2. Заходи, зазначені в підпункті (б) пункту 1, можуть включати:

а) надання рекомендацій або розпоряджень стосовно процедур, яких необхідно дотримуватись;

б) надання вказівок про ведення протоколу провадження у справі;

с) призначення експерта для надання допомоги;

d) надання дозволу на участь у провадженні захиснику особи, яка була арештована або з'явилася до Суду за повісткою про виклик, або, якщо арешту не було чи викликана особа не з'явилася або захисник не визначений, призначення іншого захисника для участі та представництва інтересів захисту;

e) доручення одному зі своїх членів або, у разі необхідності, іншому судді, який є у Відділі досудового провадження чи в Судовому відділі, здійснювати спостереження і давати рекомендації або розпорядження стосовно збирання і збереження доказів та допиту осіб;

f) здійснення таких інших дій, які можуть виявитися необхідними для збирання або збереження доказів.

3. а) Якщо Прокурор не вживає заходів відповідно до цієї статті, а Палата досудового провадження вважає, що такі заходи необхідні з метою збереження доказів, які, на її думку, мають істотне значення для забезпечення інтересів захисту в ході судового розгляду, вона проводить консультації з Прокурором стосовно того, чи є у Прокурора вагомі підстави не звертатися з проханням про вжиття таких заходів. Якщо в результаті консультацій Палата досудового провадження доходить висновку, що небажання Прокурора вимагати вжиття таких заходів є невиправданим, Палата досудового провадження може вживати таких заходів з власної ініціативи.

b) рішення Палати досудового провадження діяти з власної ініціативи відповідно до цього пункту може бути оскаржене Прокурором. Оскарження розглядається в прискореному порядку.

4. Допустимість доказів, збережених або зібраних для судового розгляду відповідно до цієї статті, чи протоколів, в яких вони містяться, визначається в ході судового розгляду відповідно до статті 69, і вони мають таку доказову цінність, яка може бути визначена Судовою палатою.

## Стаття 57

### Функції та повноваження Палати досудового провадження

1. Якщо в цьому Статуті не передбачено інше, Палата досудового провадження здійснює свої функції відповідно до положень цієї статті.

2. а) Рішення Палати досудового провадження, які прийняті відповідно до положень статей 15, 18, 19, пункту 2 статті 54, пункту 7 статті 61 і статті 72, повинні ухвалюватися більшістю голосів її суддів.

b) У всіх інших випадках один суддя Палати досудового провадження може здійснювати функції, передбачені цим Статутом, якщо інше не

передбачено Правилами процедури і доказування або не вирішено більшістю голосів суддів Палати досудового провадження.

3. На додаток до своїх інших функцій за цим Статутом Палата досудового провадження може:

а) на прохання Прокурора, віддавати такі розпорядження і видавати такі ордери, які можуть бути необхідними для цілей проведення розслідування;

б) на прохання особи, яка була арештована або з'явилася за повісткою про виклик відповідно до статті 58, віддавати такі розпорядження, включаючи заходи, описані в статті 56, або звертатися з проханням про співробітництво відповідно до Частини 9, яке може виявитися необхідним для допомоги особі в підготовці її захисту;

с) у тих випадках, коли це необхідно, забезпечувати захист і недоторканність приватного життя потерпілих і свідків, збереження доказів, захист осіб, які були арештовані або з'явилися за повісткою про виклик, та захист інформації, що стосується національної безпеки;

д) надавати Прокурору дозвіл на вжиття спеціальних слідчих дій у межах території держави-учасниці, без отримання з боку цієї держави згоди на співробітництво відповідно до Частини 9, якщо, врахувавши, наскільки це можливо, думку відповідної держави, Палата досудового провадження стосовно цього випадку встановила, що ця держава явно не здатна виконати прохання про співробітництво через відсутність будь-якого органу або елемента її судової системи, наділеного повноваженнями, необхідними для виконання прохання про співробітництво відповідно до Частини 9;

е) у випадках, коли відповідно до статті 58 видається ордер на арешт або повістка про виклик і, належним чином враховуючи силу доказів, а також права заінтересованих сторін, як це передбачено в цьому Статуті й у Правилах процедури і доказування, звертатися з проханням про співробітництво до держав відповідно до підпункту (к) пункту 1 статті 93 для вжиття заходів захисту з метою конфіскації, зокрема в найкращих інтересах потерпілих.

## Стаття 58

### Видача Палатою досудового провадження ордера на арешт або повістки про виклик

1. У будь-який час після початку розслідування Палата досудового провадження видає за заявою Прокурора ордер на арешт тієї чи іншої особи, якщо, розглянувши цю заяву й докази або іншу інформацію, надані Прокурором, вона переконалася в тому, що:

a) є обґрунтовані підстави вважати, що ця особа вчинила злочин, який підпадає під юрисдикцію Суду; і

b) арешт цієї особи видається необхідним:

i) для забезпечення її явки на судовий розгляд,

ii) для забезпечення того, щоб ця особа не створювала перешкод чи загрози для розслідування або судового провадження, або

iii) у відповідних випадках, для запобігання продовженню вчинення особою цього злочину або пов'язаного з ним злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду і пов'язаний з тими самими обставинами.

2. У заяві Прокурора вказуються:

a) ім'я особи й будь-яка інша відповідна інформація, що встановлює особу;

b) конкретне посилання на злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, які ймовірно вчинила ця особа;

c) стислий виклад фактів, які ймовірно становлять склад цих злочинів;

d) виклад доказів і будь-яка інша інформація, які дають обґрунтовані підстави вважати, що ця особа вчинила ці злочини; та

e) причина, з якої Прокурор вважає арешт цієї особи необхідним.

3. В ордері на арешт вказуються:

a) ім'я особи та будь-яка інша відповідна інформація, що встановлює особу;

b) конкретне посилання на злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, у зв'язку з якими вимагається арешт цієї особи; і

c) стислий виклад фактів, які ймовірно становлять ці злочини.

4. Ордер на арешт залишається дійсним, доки Суд не розпорядиться про інше.

5. На підставі ордера на арешт Суд може вимагати тимчасового арешту або арешту та передачі особи відповідно до Частини 9.

6. Прокурор може звернутися до Палати досудового провадження з проханням внести поправки до ордеру на арешт шляхом зміни або доповнення до злочинів, зазначених у ньому. Якщо Палата досудового провадження переконалася в існуванні обґрунтованих підстав вважати, що ця особа вчинила злочини, якими змінено або доповнено ордер на арешт, вона відповідним чином змінює ордер на арешт.

7. Як альтернатива зверненню з проханням про видачу ордеру на арешт Прокурор може подати заяву з проханням до Палати досудового провадження видати повістку про виклик цієї особи. Якщо Палата досудового провадження переконалася в наявності обґрунтованих підстав

вважати, що ця особа вчинила ймовірний злочин і що повістка про виклик буде достатнім заходом для забезпечення явки цієї особи, вона видає повістку про виклик цієї особи на певних умовах чи без будь-яких умов, які обмежують свободу (інших, ніж затримання), якщо це передбачено національним законодавством. У повістці вказуються:

- a) ім'я особи і будь-яка інша відповідна інформація, що встановлює особу;
- b) точна дата явки особи;
- c) конкретне посилання на злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, які ймовірно вчинила ця особа; і
- d) стислий виклад фактів, які ймовірно становлять цей злочин.

Повістка про виклик вручається безпосередньо цій особі.

## Стаття 59

### Процедура арешту в державі місця тримання під вартою

1. Держава-учасниця, яка отримала прохання про тимчасовий арешт або про арешт та передачу будь-якої особи до Суду, невідкладно вживає заходів для арешту відповідної особи відповідно до свого законодавства і положень Частини 9.

2. Арештована особа невідкладно доставляється до компетентного судового органу в державі місця тримання під вартою, який відповідно до законодавства цієї держави визначає, що:

- a) ордер виданий стосовно цієї особи;
- b) ця особа арештована з дотриманням належної процедури; та
- c) права цієї особи були дотримані.

3. Арештована особа має право звернутися до компетентного органу в державі місця тримання під вартою з клопотанням про тимчасове звільнення до її передачі до Суду.

4. Під час прийняття рішення стосовно будь-якого такого клопотання компетентний орган у державі місця тримання під вартою розглядає питання про те, чи існують, з огляду на тяжкість імовірних злочинів, надзвичайні та виняткові обставини, які виправдали б тимчасове звільнення, і чи існують необхідні гарантії для забезпечення того, щоб держава місця тримання під вартою могла виконати свій обов'язок стосовно передачі цієї особи до Суду. Компетентний орган у державі місця тримання під вартою не може розглядати питання про те, чи виданий ордер на арешт належним чином відповідно до підпунктів (a) та (b) пункту 1 статті 58.

5. Палаті досудового провадження повідомляють про будь-яке клопотання про тимчасове звільнення і вона надає рекомендації компетентному органу в державі місця тримання під вартою. Компетентний орган у державі місця тримання під вартою до прийняття ним рішення повною мірою враховує такі рекомендації, у тому числі будь-які рекомендації стосовно заходів запобігання втечі цієї особи.

6. Якщо ця особа тимчасово звільнена, Палата досудового провадження може запитувати періодичні звіти про статус такого тимчасового звільнення.

7. Після прийняття державою місця тримання під вартою рішення про передачу цю особу якомога швидше доставляють до Суду.

## Стаття 60

### Підготовче провадження в Суді

1. Після передачі особи до Суду або добровільної явки особи до Суду чи за повісткою про виклик Палата досудового провадження переконується в тому, що ця особа була поінформована про злочини, які вона ймовірно вчинила, і про її права за цим Статутом, включаючи право подавати клопотання про тимчасове звільнення з-під варти до початку судового розгляду.

2. Особа, стосовно якої видано ордер на арешт, може подавати клопотання про тимчасове звільнення з-під варти до початку судового розгляду. Якщо Палата досудового провадження переконалася в тому, що умови, встановлені в пункті 1 статті 58, дотримані, ця особа продовжує перебувати під вартою. Якщо Палата досудового провадження не переконалася в тому, що вони дотримані, вона звільняє цю особу на певних умовах чи без будь-яких умов.

3. Палата досудового провадження періодично переглядає свою постанову про звільнення цієї особи або про її тримання під вартою і може зробити це в будь-який момент на прохання Прокурора або цієї особи. Після такого перегляду вона може змінити свою постанову про тримання під вартою, звільнення з-під варти або умови звільнення з-під варти, якщо вона переконана в тому, що цього вимагають обставини, що змінилися.

4. Палата досудового провадження забезпечує, щоб жодна особа не перебувала під вартою впродовж невинувато довшого періоду до судового розгляду через невинуватану затримку з боку Прокурора. У разі виникнення такої затримки Суд розглядає питання про звільнення особи з-під варти на певних умовах чи без будь-яких умов.

5. У разі необхідності Палата досудового провадження може видавати ордер на арешт, щоб забезпечити присутність особи, що була звільнена з-під варти.



## Стаття 61

### Затвердження обвинувачень до початку судового розгляду

1. З урахуванням положень пункту 2 протягом розумного періоду часу після передачі особи до Суду або після її добровільної явки до Суду Палата досудового провадження проводить слухання з метою затвердження обвинувачень, на підставі яких Прокурор має намір вимагати проведення судового розгляду. Слухання проводиться у присутності Прокурора й обвинуваченого, а також його захисника.

2. Палата досудового провадження може на прохання Прокурора або з власної ініціативи провести слухання за відсутності обвинуваченого, щоб затвердити обвинувачення, на підставі яких Прокурор має намір вимагати проведення судового розгляду, у випадках, коли:

а) обвинувачений відмовився від свого права бути присутнім на слуханні його справи; або

б) обвинувачений переховується або неможливо встановити його місце перебування, і було вжито всіх обґрунтованих заходів для забезпечення його явки до Суду, щоб поінформувати його про висунуті проти нього обвинувачення, а також про намір провести слухання з метою затвердження цих обвинувачень.

У зазначеному випадку така особа може бути представлена захисником, якщо Палата досудового провадження визначить, що це відповідає інтересам правосуддя.

3. У розумний строк до початку слухання ця особа:

а) отримує копію документа, що містить обвинувачення, які Прокурор має намір пред'явити особі в суді; та

б) інформується про те, які докази Прокурор має намір використовувати під час слухання.

Палата досудового провадження може видавати розпорядження стосовно розкриття інформації для цілей слухання.

4. До початку слухання Прокурор може продовжувати розслідування й може змінити або зняти будь-які обвинувачення. Особі надається повідомлення в розумний строк до початку слухання про будь-яке внесення змін до обвинувачень або зняття обвинувачень. У разі зняття обвинувачень Прокурор повідомляє Палаті досудового провадження про причини такого зняття.

5. У ході слухання Прокурор підтримує кожний пункт обвинувачення доказами, достатніми для встановлення істотних підстав вважати, що ця особа вчинила злочин, у якому її обвинувачують. Прокурор може

покладатися на документальні докази або резюме доказів і може не викликати свідків, які, як очікується, будуть давати показання в суді.

6. У ході слухання особа може:

- a) заперечувати проти обвинувачень;
- b) оспорювати докази, які пред'являються Прокурором; і
- c) пред'являти докази.

7. Палата досудового провадження за підсумками слухання визначає, чи наявні достатні докази для встановлення істотних підстав вважати, що ця особа вчинила кожний зі злочинів, в яких її обвинувачують. Згідно з тим, що було визначено, Палата досудового провадження:

a) затверджує обвинувачення, стосовно яких вона визначила наявність достатніх доказів, і передає цю особу Судовій палаті для проведення судового розгляду у зв'язку із затвердженими обвинуваченнями;

b) не затверджує обвинувачень, стосовно яких вона визначила відсутність достатніх доказів;

c) відкладає слухання і просить Прокурора розглянути можливість:

- i) надання додаткових доказів або проведення подальшого розслідування стосовно конкретного обвинувачення; або
- ii) внесення змін до обвинувачення, оскільки надані докази ймовірно встановлюють факт вчинення іншого злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду.

8. Якщо Палата досудового провадження не затверджує обвинувачення, це не перешкоджає Прокурору в подальшому знову звернутися з проханням про затвердження цього обвинувачення, коли таке прохання підтверджується додатковими доказами.

9. Після затвердження обвинувачень і до початку судового розгляду Прокурор може з дозволу Палати досудового провадження і після повідомлення обвинуваченому внести зміни до обвинувачення. Якщо Прокурор має намір висунути додаткові обвинувачення або замінити обвинувачення більш серйозними обвинуваченнями, то відповідно до цієї статті має бути проведено слухання для затвердження цих обвинувачень. Після початку судового розгляду Прокурор може з дозволу Судової палати зняти обвинувачення.

10. Дія будь-якого виданого раніше ордеру припиняється стосовно будь-яких обвинувачень, які не були затверджені Палатою досудового провадження або які були зняті Прокурором.

11. Після затвердження обвинувачень відповідно до цієї статті Президія створює Судову палату, яка з урахуванням пункту 9 цієї статті й пункту 4 статті 64 відповідає за проведення подальшого провадження і може

здійснювати будь-яку функцію Палати досудового провадження, яка стосується такого провадження й може виконуватися в ході нього.

## **Частина 6**

### **Судовий розгляд**

#### **Стаття 62**

##### **Місце судового розгляду**

Якщо не буде прийнято рішення про інше, місцем судового розгляду є місце перебування Суду.

#### **Стаття 63**

##### **Судовий розгляд в присутності обвинуваченого**

1. Обвинувачений повинен бути присутнім на судовому розгляді.
2. Якщо обвинувачений, який є присутнім у Суді, продовжує порушувати хід судового розгляду, Судова палата може видалити обвинуваченого і надати йому можливість спостерігати за ходом розгляду та давати вказівки захиснику, перебуваючи поза межами зали засідань, з використанням, коли це необхідно, засобів зв'язку. Зазначені заходи вживаються лише за виняткових обставин після того, як інші альтернативні розумні заходи виявились недостатніми, та лише впродовж такого періоду часу, який чітко вимагається.

#### **Стаття 64**

##### **Функції та повноваження Судової палати**

1. Функції та повноваження Судової палати, передбачені в цій статті, здійснюються відповідно до цього Статуту та Правил процедури і доказування.
2. Судова палата забезпечує, щоб розгляд був справедливим і швидким та проводився з повним дотриманням прав обвинуваченого, а також з належним врахуванням необхідності захисту потерпілих і свідків.
3. Після того, як у справі призначено слухання відповідно до цього Статуту, Судова палата, призначена для розгляду справи:

a) консультується зі сторонами та ухвалює такі процедури, які є необхідними для сприяння справедливому і швидкому проведенню провадження;

b) визначає мову або мови, які будуть використовуватися в ході судового розгляду; і

c) з дотриманням будь-яких інших відповідних положень цього Статуту передбачає розкриття, заздалегідь до початку судового розгляду, документів або інформації, які до цього не були розкриті, для надання можливості належної підготовки до судового розгляду.

4. Судова палата може, якщо це необхідно для ефективного і справедливого виконання нею своїх функцій, передавати попередні питання до Палати досудового провадження або, у разі необхідності, іншому судді Відділу досудового провадження, який є в її розпорядженні.

5. Надіславши повідомлення сторонам, Судова палата може у відповідних випадках дати розпорядження про об'єднання або розділення обвинувачень проти декількох обвинувачених.

6. Під час виконання своїх функцій до початку судового розгляду або в ході судового розгляду Судова палата, у разі необхідності, може:

a) здійснювати будь-які функції Палати досудового провадження, згадані в пункті 11 статті 61;

b) вимагати явки свідків і дачі ними показань, а також пред'явлення документальних та інших доказів, звертаючись, якщо це необхідно, за допомогою до держав, як це передбачено в цьому Статуті;

c) забезпечувати захист конфіденційної інформації;

d) давати розпорядження про надання додаткових доказів до тих доказів, які були зібрані до судового розгляду або пред'явлені сторонами в ході судового розгляду;

e) забезпечувати захист обвинуваченого, свідків і потерпілих; та

f) ухвалювати рішення з будь-яких інших питань, що стосуються справи.

7. Судовий розгляд є відкритим. Проте Судова палата може встановити, що особливі обставини вимагають того, щоб деякі засідання проводилися в закритому режимі для цілей, передбачених у статті 68, або в інтересах захисту конфіденційної або чутливої інформації, яка повинна бути подана як доказ.

8. a) На початку розгляду Судова палата зачитує обвинуваченому обвинувачення, що були попередньо затверджені Палатою досудового провадження. Судова палата переконується в тому, що обвинувачений розуміє зміст обвинувачень. Вона дає обвинуваченому можливість визнати свою вину відповідно до статті 65 або заявити про свою невинуватість.

б) Під час судового розгляду головуючий суддя може давати вказівки стосовно здійснення провадження, у тому числі для забезпечення того, щоб воно здійснювалося справедливо і неупереджено. З дотриманням будь-яких вказівок головуючого судді сторони можуть пред'являти докази відповідно до положень цього Статуту.

9. Судова палата, *inter alia*, має право за клопотанням однієї зі сторін або з власної ініціативи:

- а) ухвалювати рішення про допустимість або належність доказів; і
- б) вживати всіх необхідних заходів для підтримання порядку в ході слухання.

10. Судова палата забезпечує складення повного протоколу судового розгляду, який точно відображає перебіг процесу, ведення і зберігання якого покладається на Секретаря.

## С т а т т я 65

### Процедура, яка діє в разі визнання вини

1. Якщо обвинувачений визнає себе винним згідно з підпунктом (а) пункту 8 статті 64, Судова палата визначає:

- а) чи усвідомлює обвинувачений характер і наслідки визнання себе винним;
- б) чи зроблене це визнання обвинуваченим добровільно після достатніх консультацій із захисником; та
- с) чи підтверджується визнання вини фактами справи, викладеними:
  - i) в документах, що містять обвинувачення, пред'явлені Прокурором та визнані обвинуваченим;
  - ii) у будь-яких матеріалах, представлених Прокурором, які підкріплюють обвинувачення і які приймає обвинувачений; та
  - iii) у будь-яких інших доказах, зокрема показаннях свідків, поданих Прокурором або обвинуваченим.

2. Якщо Судова палата переконується, що умови, зазначені в пункті 1, дотримані, вона розглядає визнання вини разом з будь-якими додатковими доказами, які були надані, як таке, що встановлює всі істотно важливі факти, необхідні для доведення вчинення злочину, стосовно якого зроблено визнання, і може засудити обвинуваченого за вчинення цього злочину.

3. Якщо Судова палата не переконується в тому, що умови, зазначені в пункті 1, дотримані, вона виходить з того, що визнання вини не мало місця, і в цьому випадку вона дає розпорядження продовжувати судовий розгляд

відповідно до звичайних процедур розгляду справи, передбачених цим Статутом, і може передати цю справу іншій Судовій палаті.

4. Якщо Судова палата вважає, що в інтересах правосуддя, зокрема в інтересах потерпілих, є необхідним більш повний виклад фактів справи, Судова палата може:

а) звернутися до Прокурора з проханням представити додаткові докази, у тому числі показання свідків; або

б) дати розпорядження продовжити судовий розгляд відповідно до звичайних процедур розгляду справи, передбачених цим Статутом, і в цьому випадку вона виходить з того, що визнання вини не мало місця, і може передати цю справу іншій Судовій палаті.

5. Будь-яке обговорення між Прокурором і захистом питання про зміну обвинувачень, визнання вини або покарання, що має бути призначено, не є обов'язковим для Суду.

## **Стаття 66**

### **Презумпція невинуватості**

1. Кожний вважається невинуватим, доки його вину не буде доведено в Суді відповідно до застосовного права.

2. Тягар доведення вини обвинуваченого покладено на Прокурора.

3. Для визнання винним обвинуваченого Суд повинен переконатися в тому, що обвинувачений є винним поза розумним сумнівом.

## **Стаття 67**

### **Права обвинуваченого**

1. Під час визначення будь-якого обвинувачення обвинувачений має право на публічне слухання, з урахуванням положень цього Статуту, на справедливе слухання, яке проводиться неупереджено, та принаймні на такі мінімальні гарантії на основі повної рівності:

а) бути негайно й детально поінформованим мовою, яку обвинувачений розуміє повною мірою і якою він розмовляє, про характер, підстави та зміст пред'явленого йому обвинувачення;

б) мати достатньо часу й можливостей для підготовки свого захисту, а також вільно спілкуватися з обраним захисником в умовах конфіденційності;

с) бути судимим без невиправданої затримки;

d) з урахуванням пункту 2 статті 63 бути присутнім на судовому розгляді, захищати себе особисто або за допомогою обраного ним захисника, бути повідомленим, якщо він не має захисника, про це право й мати призначеного йому Судом захисника в будь-якому випадку, коли цього вимагають інтереси правосуддя, та безоплатно, якщо він не має достатньо коштів для оплати послуг захисника;

e) допитувати свідків, що дають показання проти нього, або мати право на те, щоб ці свідки були допитані, а також мати право на виклик і допит свідків, що дають показання на його користь, на тих самих умовах, які існують для свідків, що дають показання проти нього. Обвинувачений також має право висувати аргументи на свій захист і надавати інші докази, що є допустимими згідно із цим Статутом;

f) безоплатно користуватися допомогою кваліфікованого перекладача та отримувати переклади, необхідні для того, щоб судовий розгляд відповідав вимогам справедливості, у випадках, коли мова, що використовується для розгляду справи в Суді, або мова документів, наданих Суду, не є тією мовою, яку обвинувачений повною мірою розуміє і якою він розмовляє;

g) не бути примушеним до дачі показань або до визнання себе винним і мати право зберігати мовчання, при цьому таке мовчання не береться до уваги під час визначення винуватості або невинуватості;

h) без прийняття присяги виступати з усними або письмовими заявами на свій захист; і

i) неперекладення на нього або неї тятаря доказування або обов'язку спростування.

2. На додаток до будь-якого іншого розкриття інформації, передбаченого в цьому Статуті, Прокурор настільки швидко, наскільки це можливо, пред'являє захисту наявні в його розпорядженні або під його контролем докази, які, на його думку, свідчать або можуть свідчити про невинуватість обвинуваченого чи про наявність обставин, що пом'якшують вину, або здатні вплинути на достовірність доказів обвинувачення. Будь-які сумніви стосовно застосування цього пункту вирішуються Судом.

## Стаття 68

### Захист потерпілих і свідків та їхня участь у провадженні

1. Суд вживає належних заходів для захисту безпеки, фізичного і психічного благополуччя, гідності та недоторканності особистого життя потерпілих і свідків. При цьому Суд враховує всі відповідні фактори, у тому числі вік, гендерний фактор, як це визначено в пункті 3 статті 7, і стан здоров'я, а також характер злочину, зокрема у випадках, але не обмежуючись

ними, коли злочин включав сексуальне насильство, гендерне насильство або насильство над дітьми. Прокурор вживає таких заходів, зокрема під час розслідування та кримінального переслідування за ці злочини. Такі заходи не повинні завдавати шкоди правам обвинуваченого та справедливому й неупередженому судовому розгляду або бути несумісними з ними.

2. Як виняток з принципу проведення відкритих слухань, передбаченого в статті 67, палати Суду можуть для захисту потерпілих і свідків чи обвинуваченого провести будь-яку частину провадження *in camera* або дозволити надання доказів за допомогою електронних або інших спеціальних засобів. Зокрема, такі заходи вживаються у випадку, коли йдеться про жертву сексуального насильства або дитину, яка є потерпілим чи свідком, якщо Суд не розпорядився інакше, з урахуванням усіх обставин, особливо думки такого потерпілого чи свідка.

3. На стадіях провадження, які Суд вважатиме такими, що для цього підходять, Суд дозволяє висловлювати й розглядати думки та побоювання потерпілих, коли зачіпаються їхні особисті інтереси, але таким чином, щоб це не завдало шкоди правам обвинуваченого та справедливому й неупередженому судовому розгляду та не було несумісним з ними. У випадках, коли Суд вважає це виправданим, такі думки і побоювання можуть бути висловлені законними представниками потерпілих відповідно до Правил процедури і доказування.

4. Підрозділ з надання допомоги потерпілим і свідкам може рекомендувати Прокурору і Суду відповідні заходи захисту, процедури забезпечення безпеки, надання консультаційної та іншої допомоги, згаданої в пункті 6 статті 43.

5. Коли розкриття доказів або інформації відповідно до цього Статуту може спричинити виникнення серйозної загрози безпеці будь-якого свідка або членів його сім'ї, Прокурор може для цілей здійснення будь-якого провадження, що здійснювалося до початку розгляду справи, не розкривати таких доказів або інформації і замість цього представити їхній виклад. Зазначені заходи здійснюються таким чином, щоб це не завдало шкоди й не було несумісним з правами обвинуваченого і проведенням справедливого й неупередженого судового розгляду.

6. Держава може звернутися з проханням про вжиття необхідних заходів, що забезпечують захист її службовців або представників, а також заходів захисту конфіденційної або чутливої інформації.



## Стаття 69

### Докази

1. Перед тим, як перейти до дачі показань, кожний свідок відповідно до Правил процедури і доказування бере на себе зобов'язання давати правдиві показання.

2. Показання даються свідком у судовому засіданні особисто, крім випадків, коли інше передбачається заходами, викладеними в статті 68 або в Правилах процедури і доказування. Суд може також дозволити дачу *viva voce* (усних) або записаних за допомогою відео- або аудіотехніки показань свідка, а також надання документів або письмових протоколів за умови дотримання положень цього Статуту і відповідно до Правил процедури і доказування. Ці заходи не повинні завдавати шкоди правам обвинуваченого або бути несумісними з ними.

3. Сторони можуть робити подання, що стосуються справи, відповідно до статті 64. Суд правомочний вимагати надання всіх доказів, які він вважає необхідними для встановлення істини.

4. Суд може відповідно до Правил процедури і доказування ухвалити рішення про належність або допустимість будь-яких доказів, враховуючи при цьому, *inter alia*, їхню силу, а також будь-яку шкоду, яку такі докази можуть завдати проведенню справедливого судового розгляду або справедливій оцінці показань свідка.

5. Суд поважає привілеї конфіденційності, передбачені в Правилах процедури і доказування, та дотримується їх.

6. Суд не вимагає доведення загальновідомих фактів, але може визнати їх доведеними.

7. Докази, отримані в результаті порушення положень цього Статуту або міжнародно визнаних прав людини, не є допустимими, якщо:

а) порушення породжує серйозні сумніви стосовно достовірності доказів; або

б) допущення доказів було б несумісним з об'єктивним провадженням і завдало б йому серйозної шкоди.

8. Вирішуючи питання про належність або допустимість доказів, зібраних державою, Суд не вирішує питання про застосування національного законодавства цієї держави.

## Стаття 70

### Злочини проти відправлення правосуддя

1. Суд має юрисдикцію щодо таких злочинів проти відправлення ним правосуддя, вчинених умисно:

а) дача неправдивих показань після взяття зобов'язання відповідно до пункту 1 статті 69 давати правдиві показання;

б) надання завідомо неправдивих або сфальсифікованих доказів;

в) здійснення протиправного впливу на свідка, втручання або перешкоджання присутності свідка чи дачі ним показань, помста за дачу ним показань чи знищення доказів, їх фальсифікація або перешкоджання їх збиранню;

г) перешкоджання, залякування або протиправний вплив на посадову особу Суду з метою примушення або переконання посадової особи не виконувати або виконувати неналежним чином свої обов'язки;

д) помста посадовій особі Суду за те, що ця або інша посадова особа виконувала свої обов'язки;

е) вимагання або одержання хабара у статусі посадової особи Суду у зв'язку зі своїми офіційними обов'язками.

2. Принципи і процедури, що регулюють здійснення Судом юрисдикції щодо злочинів на підставі цієї статті, повинні бути тими самими, що викладені в Правилах процедури і доказування. Умови надання міжнародного сприяння Суду стосовно його проваджень, здійснених ним за цією статтею, регулюються внутрішнім законодавством запитуваної держави.

3. У разі визнання особи винною Суд може призначити покарання у виді позбавлення волі на строк не більше п'яти років або штрафу відповідно до Правил процедури і доказування чи обох одночасно.

4. а) Кожна держава-учасниця поширює своє кримінальне законодавство, що встановлює покарання за злочини, спрямовані проти об'єктивності своїх слідчих і судових процедур, на злочини проти відправлення правосуддя, зазначені в цій статті, вчинені її громадянином або на її території.

б) На прохання Суду держава-учасниця, коли вона вважає це доцільним, передає справу своїм компетентним органам для судового переслідування. Ці органи ретельно розглядають такі справи і виділяють достатні ресурси для того, щоб їхній розгляд міг бути проведений ефективним чином.

## Стаття 71

### Санкції за неналежну поведінку в Суді

1. Суд може покарати осіб, присутніх в Суді, за неналежну поведінку, у тому числі за зрив судового розгляду або умисну відмову виконувати його розпорядження, шляхом адміністративних заходів, за винятком позбавлення волі, таких, як тимчасове або постійне видалення із зали суду, штраф або інші подібні заходи, передбачені в Правилах процедури і доказування.

2. Процедури, що регулюють застосування заходів, зазначених у пункті 1, встановлюються в Правилах процедури і доказування.

## Стаття 72

### Захист інформації, що стосується національної безпеки

1. Ця стаття застосовується в будь-якому випадку, коли розкриття інформації або документів держави завдало б, на думку цієї держави, шкоди інтересам її національної безпеки. Такі випадки включають ті випадки, на які поширюються положення пунктів 2 і 3 статті 56, пункту 3 статті 61, пункту 3 статті 64, пункту 2 статті 67, пункту 6 статті 68, пункту 6 статті 87 і статті 93, а також випадки, що виникають на будь-якій іншій стадії судового розгляду, на якій може порушуватися питання про таке розкриття.

2. Ця стаття також застосовується у випадках, коли особа, до якої було звернено прохання надати інформацію або докази, відмовилася зробити це або передала це питання державі на тій підставі, що розкриття завдало б шкоди інтересам національної безпеки держави, і відповідна держава підтверджує, що, на її думку, таке розкриття завдало б шкоди інтересам її національної безпеки.

3. Ніщо в цій статті не завдає шкоди вимогам конфіденційності, що застосовуються на підставі підпунктів (e) та (f) пункту 3 статті 54, або застосуванню статті 73.

4. Якщо будь-якій державі стає відомо про те, що інформація або документи держави розкриваються або, вірогідно, будуть розкриті на будь-якій стадії судового розгляду, і, на її думку, таким розкриттям була б завдана шкода інтересам її національної безпеки, така держава має право втрутитися для того, щоб досягти вирішення цього питання відповідно до цієї статті.

5. Якщо, на думку будь-якої держави, розкриття інформації завдало б шкоди інтересам її національної безпеки, ця держава у взаємодії з Прокурором, захистом або Палатою досудового провадження чи Судовою палатою, залежно від обставин, вживає всіх обґрунтованих заходів для

вирішення цього питання на засадах співробітництва. Такі заходи можуть включати:

- a) зміну або уточнення запиту;
- b) вирішення Судом питання стосовно належності запитуваної інформації чи доказів або стосовно того, чи можуть докази, хоча вони і є належними, бути отриманими з джерела, іншого, ніж запитувана держава, або чи не отримані вони з такого джерела;
- c) отримання інформації або доказів з іншого джерела чи в іншій формі; або
- d) домовленість про умови, на яких може надаватися допомога, у тому числі, серед іншого, надання узагальненої або переробленої інформації, встановлення обмежень на розкриття, проведення провадження *in camera* або *ex parte* чи інші захисні заходи, допустимі відповідно до цього Статуту та Правил процедури і доказування.

6. Якщо було вжито всіх обґрунтованих заходів для вирішення цього питання на засадах співробітництва й держава вважає, що не існує таких способів або таких умов, які дозволяли б надати або розкрити інформацію чи документи без шкоди для інтересів її національної безпеки, вона повідомляє про це Прокурору або Суду із зазначенням конкретних мотивів свого рішення, якщо тільки точний опис таких мотивів сам по собі не спричинить завдання такої шкоди.

7. Після цього, якщо Суд визначить, що ці докази є належними й необхідними для встановлення винуватості або невинуватості обвинуваченого, ним можуть бути вжиті такі заходи:

a) якщо розкриття інформації або документа запитується згідно з проханням про співробітництво відповідно до Частини 9 або у зв'язку з обставинами, зазначеними в пункті 2, і держава навела причини для відмови відповідно до пункту 4 статті 93:

i) Суд може перед тим, як зробити будь-який висновок, про який ідеться в підпункті (a) (ii) пункту 7, надіслати запит про проведення подальших консультацій з метою заслуховування аргументів держави, що може включати у відповідних випадках слухання *in camera* та *ex parte*;

ii) якщо Суд робить висновок, що, посилаючись на підстави для відмови згідно з пунктом 4 статті 93 за обставин цієї справи, запитувана держава діє всупереч зобов'язанням за цим Статутом, Суд може передати це питання відповідно до пункту 7 статті 87 із зазначенням підстав для свого висновку; і

iii) Суд може зробити такий висновок у ході судового розгляду у справі обвинуваченого стосовно наявності або відсутності того чи іншого факту, який може бути належним за цих обставин; або

b) за всіх інших обставин:

- i) видати розпорядження про розкриття; або
- ii) у тій частині, у якій Суд не дозволяє розкриття, зробити такий висновок у ході судового розгляду у справі обвинуваченого стосовно наявності або відсутності того чи іншого факту, який може бути належним за цих обставин.

## Стаття 73

### Інформація або документи третіх сторін

Якщо Суд звертається до держави-учасниці з проханням надати документ або інформацію, що знаходиться у її віданні, розпорядженні або під її контролем та яка була розкрита їй на умовах конфіденційності державою, міжурядовою організацією або міжнародною організацією, то ця держава-учасниця заручається згодою сторони, яка надала документ або інформацію, на розкриття такого документа або інформації. Якщо такою стороною є держава-учасниця, то вона або дає згоду на розкриття такої інформації чи документа, або зобов'язується вирішити із Судом питання про розкриття документа чи інформації з дотриманням положень статті 72. Якщо такою стороною виступає держава, що не є учасницею цього Статуту, і вона відмовляється дати згоду на розкриття, то запитувана держава повідомляє Суду про те, що вона не в змозі надати цей документ або інформацію внаслідок раніше взятого на себе зобов'язання стосовно дотримання конфіденційності перед такою стороною.

## Стаття 74

### Вимоги до ухвалення рішення

1. Всі судді Судової палати повинні бути присутніми на кожній стадії судового розгляду та в ході всіх обговорень. Президія може в окремих випадках призначати з урахуванням наявних можливостей одного чи більше запасних суддів, які будуть присутніми на кожній стадії судового розгляду і замінюватимуть члена Судової палати, якщо цей член Палати більше не може бути присутнім.

2. Рішення Судової палати ґрунтується на основі оцінки нею доказів і всього провадження у справі. Рішення не повинно виходити за межі фактів і обставин, викладених у документі, що містить обвинувачення, чи в будь-яких поправках до документа, що містить обвинувачення. Суд може обґрунтовувати своє рішення тільки на доказах, наданих йому і розглянутих ним у ході судового розгляду.

3. Судді повинні намагатися досягти одностайності у своєму рішенні, за відсутності якої рішення ухвалюється більшістю суддів.

4. Обговорення Судової палати зберігаються в таємниці.

5. Рішення ухвалюється в письмовому вигляді й містить повний і мотивований виклад встановлених Судовою палатою фактів стосовно доказів і висновків. Судова палата ухвалює єдине рішення. За відсутності одностайності рішення Судової палати повинно містити думку більшості й меншості. Рішення або його резюме оголошується на відкритому засіданні.

## Стаття 75

### Компенсації потерпілим

1. Суд установлює принципи, що стосуються компенсацій потерпілим або їхнім правонаступникам, включаючи реституцію, компенсаційну виплату і реабілітацію. На цій основі Суд може у відповідь на прохання або, за виняткових обставин, з власної ініціативи визначити у своєму рішенні масштаби й розмір будь-якої шкоди і збитків, заподіяних потерпілим або їхнім правонаступникам, та заявляє про принципи, на підставі яких він діє.

2. Суд може винести розпорядження безпосередньо стосовно особи, визнаної винною, про компенсації потерпілим або стосовно потерпілих у належній формі, включаючи реституцію, компенсаційну виплату та реабілітацію.

У відповідних випадках Суд може прийняти рішення про виплату суми в порядку компенсацій до Цільового фонду, передбаченого у статті 79.

3. Перед тим, як винести розпорядження відповідно до цієї статті, Суд може запитувати і враховує заяви від особи, визнаної винною, від потерпілих, інших заінтересованих осіб чи заінтересованих держав або від їхнього імені.

4. Здійснюючи свої повноваження відповідно до цієї статті, Суд після ухвалення рішення про визнання особи винною у вчиненні злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду, може визначити, чи існує необхідність у тому, щоб для виконання будь-якого розпорядження, яке він може винести згідно із цією статтею, були вжиті заходи відповідно до пункту 1 статті 93.

5. Держава-учасниця виконує рішення, ухвалене згідно із цією статтею, так, якби положення статті 109 застосовувалися би до цієї статті.

6. Ніщо в цій статті не повинно тлумачитися як таке, що завдає шкоди правам потерпілих відповідно до національного або міжнародного права.

## Стаття 76

### Призначення покарання

1. У разі визнання особи винною Судова палата розглядає питання про призначення відповідного покарання і бере до уваги надані в ході судового розгляду докази і зроблені подання, які стосуються призначення покарання.

2. Крім випадків, коли застосовуються положення статті 65, Судова палата до закінчення судового розгляду може з власної ініціативи й повинна на прохання Прокурора чи обвинуваченого провести додаткове судове слухання для того, щоб заслухати будь-які додаткові докази або подання, що стосуються покарання, відповідно до Правил процедури і доказування.

3. У випадках, коли застосовується пункт 2, будь-які заяви, зроблені на підставі статті 75, заслуховуються в ході додаткового слухання, згаданого в пункті 2, або, у разі необхідності, в ході будь-якого нового слухання.

4. Вирок проголошується публічно та, коли це можливо, в присутності обвинуваченого.

## Частина 7

### Види покарань

## Стаття 77

### Застосовні види покарань

1. З урахуванням статті 110 Суд може призначити особі, визнаній винною у вчиненні злочину, передбаченого в статті 5 цього Статуту, один з таких видів покарань:

а) позбавлення волі на певний строк, обчислюваний у кількості років, що не перевищує максимально 30 років, або

б) довічне позбавлення волі в тих випадках, коли це виправдано особливо тяжким характером злочину та індивідуальними обставинами особи, визнаної винною.

2. На додаток до позбавлення волі Суд може призначити:

а) штраф відповідно до критеріїв, передбачених у Правилах процедури і доказування;

б) конфіскацію доходів, майна та активів, отриманих безпосередньо або опосередковано в результаті злочину, без шкоди для прав *bona fide* третіх сторін.

## Стаття 78

### Визначення покарання

1. Під час визначення покарання Суд відповідно до Правил процедури і доказування бере до уваги такі фактори, як тяжкість злочину та індивідуальні обставини особи, визнаної винною.

2. Під час призначення покарання у виді позбавлення волі Суд зараховує строк, який засуджений тримався під вартою на підставі його рішення. Суд також може зарахувати будь-який інший строк перебування під вартою у зв'язку з діянням, що лежить в основі злочину.

3. Якщо особа визнана винною у вчиненні більш ніж одного злочину, Суд призначає покарання за кожний злочин і загальне покарання із зазначенням всього строку позбавлення волі. Цей строк не повинен бути меншим, ніж строк, передбачений найбільш суворим окремим покаранням, яке було призначено, та не повинен перевищувати 30 років позбавлення волі або покарання у виді довічного позбавлення волі відповідно до підпункту (b) пункту 1 статті 77.

## Стаття 79

### Цільовий фонд

1. Рішенням Асамблеї держав-учасниць засновується Цільовий фонд в інтересах потерпілих від злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду, та сімей таких потерпілих.

2. Суд може розпорядитися передати грошові кошти та інше майно, вилучені шляхом штрафів або конфіскації, до Цільового фонду.

3. Управління Цільовим фондом здійснюється відповідно до критеріїв, визначених Асамблеєю держав-учасниць.

## Стаття 80

### Статут, застосування покарань державами і національне законодавство

Ніщо в цій частині не зачіпає застосування державами покарань, передбачених їхнім національним законодавством, або законів держав, що не передбачають покарань, встановлених у цій частині.



## Частина 8

### Оскарження і перегляд

#### Стаття 81

#### Оскарження рішення про виправдання, рішення про визнання винним та про призначення покарання

1. Рішення, ухвалене відповідно до статті 74, може бути оскаржене відповідно до Правил процедури і доказування, як це передбачено нижче:

а) Прокурор може подати апеляцію на будь-якій з таких підстав:

- i) процесуальна помилка,
- ii) помилка у факті або
- iii) помилка у праві;

б) особа, визнана винною, або Прокурор від імені цієї особи може подати апеляцію на будь-якій з таких підстав:

- i) процесуальна помилка,
- ii) помилка у факті,
- iii) помилка у праві або
- iv) будь-яка інша підстава, що впливає на справедливість провадження чи рішення або довіру до них.

2. а) Покарання може бути оскаржене відповідно до Правил процедури і доказування Прокурором або особою, визнаною винною, на підставі неспівмірності призначеного покарання вчиненому злочину;

б) якщо під час оскарження призначеного покарання Суд вважатиме, що є підстави, через які рішення про визнання винним може бути частково або цілком скасовано, Суд може запропонувати Прокурору та особі, визнаній винною, навести підстави відповідно до підпункту (а) чи (б) пункту 1 статті 81 й може ухвалити рішення про визнання винним відповідно до статті 83;

с) така сама процедура застосовується у випадку, коли під час оскарження лише рішення про визнання винним Суд вважатиме, що є підстави для пом'якшення покарання відповідно до підпункту (а) пункту 2.

3. а) Якщо Судова палата не розпорядиться про інше, особа, визнана винною, залишається під вартою, доки триває оскарження;

б) якщо період часу, протягом якого особа, визнана винною, перебуває під вартою, перевищує строк призначеного їй покарання у виді позбавлення волі, вона підлягає звільненню, за винятком випадків, коли Прокурор також

оскаржує рішення, то звільнення може бути здійснене лише з дотриманням умов, передбачених у викладеному нижче підпункті (с);

с) у випадку ухвалення рішення про виправдання обвинувачений підлягає негайному звільненню з дотриманням такого:

i) за виняткових обставин, з урахуванням, *inter alia*, конкретного ризику втечі, серйозності висунутого обвинувачення та вірогідності успішного результату оскарження, Судова палата на прохання Прокурора може продовжити тримання обвинуваченого під вартою, доки триває оскарження;

ii) рішення Судової палати, ухвалене на підставі підпункту (с) (i), може бути оскаржене відповідно до Правил процедури і доказування.

4. З урахуванням підпунктів (а) і (b) пункту 3 виконання рішення або покарання може бути призупинено на період часу, передбачений для оскарження і здійснення провадження в порядку оскарження.

## Стаття 82

### Оскарження інших рішень

1. Кожна зі сторін відповідно до Правил процедури і доказування може оскаржити будь-яке з таких рішень:

а) рішення стосовно юрисдикції або прийнятності;

б) рішення, що дозволяє або забороняє звільнення особи, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування;

с) рішення Палати досудового провадження діяти за власною ініціативою відповідно до пункту 3 статті 56;

д) рішення, що стосується питання, яке істотно впливало б на справедливе і швидке здійснення провадження або на результат судового розгляду та у зв'язку з яким негайне ухвалення Апеляційною палатою рішення може, на думку Палати досудового провадження або Судової палати, істотно сприяти провадженню.

2. Рішення Палати досудового провадження, ухвалене на підставі підпункту (d) пункту 3 статті 57, може бути оскаржено заінтересованою державою або Прокурором з дозволу Палати досудового провадження. Таке оскарження має бути розглянуто у прискореному порядку.

3. Оскарження як таке не призводить до призупинення розгляду, якщо Апеляційна палата не винесе постанови про це на прохання, подане відповідно до Правил процедури і доказування.

4. Законний представник потерпілих, особа, визнана винною, чи *bona fide* власник майна, на яке негативно вплинуло розпорядження, винесене відповідно до статті 75, може оскаржити таке розпорядження про репарації, як це передбачено в Правилах процедури і доказування.

## Стаття 83

### Провадження в порядку оскарження

1. Для цілей провадження відповідно до статті 81 та цієї статті Апеляційна палата має всі повноваження Судової палати.

2. Якщо Апеляційна палата дійшла висновку, що провадження, яке оскаржується, було несправедливим настільки, що це ставить під сумнів довіру до рішення чи вироку або що на рішення чи вирок, які оскаржуються, істотно вплинули помилки у факті або праві чи процесуальна помилка, вона може:

а) скасувати або змінити рішення чи вирок; або

б) розпорядитися про проведення нового судового розгляду іншою Судовою палатою.

Для цих цілей Апеляційна палата може повернути питання щодо фактів до Судової палати, яка розглядала справу в першій інстанції, з метою його з'ясування і подальшого подання Апеляційній палаті відповідного висновку або вона може сама витребувати докази для з'ясування питання. Якщо рішення чи вирок оскаржуються тільки особою, визнаною винною, або Прокурором від імені такої особи, то таке рішення чи вирок не можуть бути змінені так, щоб погіршити становище цієї особи.

3. Якщо під час оскарження вироку Апеляційна палата дійшла висновку, що покарання є неспівмірним вчиненому злочину, вона може змінити покарання відповідно до Частини 7.

4. Рішення Апеляційної палати ухвалюється більшістю голосів суддів і оголошується на відкритому засіданні. У рішенні зазначаються підстави, на яких воно ґрунтується. За відсутності одностайності в рішенні Апеляційної палати викладаються думки більшості й меншості, однак суддя може висловити окрему або відмінну думку щодо питання права.

5. Апеляційна палата може прийняти рішення за відсутності особи, яку було виправдано або яку було визнано винною.

## Стаття 84

### Перегляд обвинувального вироку або покарання

1. Особа, визнана винною, або, у разі її смерті, дружина чи чоловік, діти, батьки чи будь-яка особа, яка була жива на момент смерті обвинуваченого, якій ним були дані чіткі письмові вказівки із цією метою, або Прокурор від імені такої особи можуть подати клопотання до Апеляційної палати про перегляд остаточного обвинувального вироку чи покарання на таких підставах:

а) було виявлено нові докази, які

і) були відсутні під час судового розгляду, і відповідальність за таку відсутність не може бути цілком або частково покладена на сторону, що звернулася з клопотанням; і

ii) є достатньо важливими, що якби вони були доведені в ході судового розгляду, то це, вірогідно, призвело б до ухвалення іншого вироку;

б) було виявлено нові факти, які свідчать про те, що вирішальний доказ, який було взято до уваги в ході судового розгляду та від якого залежить обвинувальний вирок, був неправдивим, сфабрикованим або сфальсифікованим;

с) один суддя або декілька суддів, які брали участь в ухваленні обвинувального вироку або у затвердженні обвинувачень, під час розгляду цієї справи вчинили серйозний проступок або грубе порушення своїх обов'язків, достатньо тяжкі для того, щоб слугувати підставою для усунення цього судді або цих суддів з посади відповідно до статті 46.

2. Апеляційна палата відхиляє клопотання, якщо вважає його необґрунтованим. Якщо вона визначає, що клопотання є обґрунтованим, то вона може, в разі необхідності:

а) знову скликати Судову палату, яка розглядала справу в першій інстанції;

б) сформувати нову Судову палату; або

с) зберегти за собою юрисдикцію щодо цих питань

для того, щоб, заслухавши сторони в порядку, встановленому в Правилах процедури і доказування, вирішити, чи підлягає рішення перегляду.

## **Стаття 85**

### **Компенсація арештованому або особі, визнаній винною**

1. Кожний, хто став жертвою незаконного арешту або тримання під вартою, має право на компенсацію.

2. Якщо будь-яка особа остаточним рішенням була визнана винною у вчиненні злочину і якщо ухвалений їй вирок був згодом скасований на підставі того, що будь-який новий або нововиявлений факт безперечно доводить наявність судової помилки, то особа, яка понесла покарання в результаті такого засудження, отримує законну компенсацію, якщо тільки не буде доведено, що зазначений невідомий факт не був свого часу виявлений виключно або частково з її вини.

3. За виняткових обставин, коли Суд виявляє беззаперечні факти, що свідчать про наявність грубої і явної судової помилки, він може на власний розсуд присудити компенсацію відповідно до критеріїв, передбачених у Правилах процедури і доказування, особі, яку було звільнено з-під варти після остаточного рішення про виправдання або припинення провадження із цієї причини.

## **Частина 9**

### **Міжнародне співробітництво та судова допомога**

## **Стаття 86**

### **Загальне зобов'язання співробітничати**

Держави-учасниці відповідно до положень цього Статуту всебічно співробітничать із Судом у проведенні ним розслідування злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду, і здійсненні кримінального переслідування за ці злочини.

## **Стаття 87**

### **Прохання про співробітництво: загальні положення**

1. а) Суд має право звертатися до держав-учасниць із проханнями про співробітництво. Такі прохання надсилаються дипломатичними каналами чи будь-якими іншими відповідними каналами, які можуть бути визначені кожною державою-учасницею під час ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання.

Подальші зміни такого визначення з боку кожної держави-учасниці здійснюються відповідно до Правил процедури і доказування.

b) Коли це доцільно, без шкоди для положень підпункту (a), прохання можуть також надсилатися через Міжнародну організацію кримінальної поліції чи будь-яку відповідну регіональну організацію.

2. Прохання про співробітництво й будь-які підтвердні документи надаються однією з офіційних мов запитуваної держави чи однією з робочих мов Суду на вибір, зроблений державою під час ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання, або супроводжуються перекладом однією з таких мов.

Подальші зміни такого вибору здійснюються відповідно до Правил процедури і доказування.

3. Запитувана держава зберігає в таємниці прохання про співробітництво й будь-які підтвердні документи, за винятком обсягу, в якому їх розкриття необхідне для виконання прохання.

4. У зв'язку з будь-яким проханням про допомогу, поданим відповідно до цієї Частини, Суд може вживати таких заходів, у тому числі заходів, пов'язаних із захистом інформації, які можуть бути необхідні для забезпечення безпеки й фізичного або психічного благополуччя будь-яких потерпілих, потенційних свідків та їхніх сімей. Суд може звернутися з проханням про те, щоб будь-яка інформація, яка надається відповідно до цієї Частини, передавалася і використовувалася таким чином, щоб при цьому забезпечувалася безпека й фізичне або психічне благополуччя будь-яких потерпілих, потенційних свідків та їхніх сімей.

5. a) Суд може запропонувати будь-якій державі, що не є учасницею цього Статуту, надати допомогу відповідно до цієї Частини на підставі спеціальної домовленості, угоди з такою державою чи на будь-якій іншій відповідній підставі.

b) У тих випадках, коли держава, що не є учасницею цього Статуту, яка уклала спеціальну домовленість або угоду із Судом, відмовляється співробітничати у виконанні прохань відповідно до будь-якої такої домовленості чи угоди, Суд може поінформувати про це Асамблею держав-учасниць або, у тих випадках, коли це питання передане Суду Радою Безпеки, – Раду Безпеки.

6. Суд може звертатися з проханням до будь-якої міжурядової організації надати інформацію або документи. Суд може також звертатися з проханням про співробітництво і допомогу в інших формах, які можуть бути погоджені з такою організацією і які відповідають її повноваженням або мандату.

7. У тих випадках, коли держава-учасниця не виконує прохання Суду про співробітництво всупереч положенням цього Статуту, тим самим не

дозволяючи Суду виконувати його функції та повноваження відповідно до цього Статуту, Суд може ухвалити висновок із цього приводу й передати питання до Асамблеї держав-учасниць або, у тих випадках, коли це питання передане Суду Радою Безпеки, – до Ради Безпеки.

## Стаття 88

### Наявність процедур, передбачених національним законодавством

Держави-учасниці забезпечують наявність процедур, передбачених їхнім національним законодавством, для всіх форм співробітництва, зазначених у цій Частині.

## Стаття 89

### Передача осіб до Суду

1. Суд може передати прохання про арешт і передачу особи разом з матеріалами, що додаються до прохання, зазначеними у статті 91, будь-якій державі, на території якої може перебувати ця особа, і звертатися до цієї держави з проханням про співробітництво у здійсненні арешту і передачі такої особи. Держави-учасниці відповідно до положень цієї Частини і процедури, передбаченої їхнім національним законодавством, виконують прохання про арешт і передачу.

2. У тих випадках, коли особа, яка розшукується для передачі, здійснює в національному суді оспорювання на підставі принципу *ne bis in idem*, передбаченого в статті 20, запитувана держава негайно консультується із Судом для визначення того, чи існує відповідна постанова про прийнятність. Якщо справа визнана прийнятною, то запитувана держава розпочинає виконання прохання. Якщо постанову про прийнятність ще не прийнято, то запитувана держава може відкласти виконання прохання про передачу відповідної особи до ухвалення Судом рішення.

3. а) Держава-учасниця відповідно до свого процесуального законодавства дає дозвіл на перевезення своєю територією особи, яка передається до Суду іншою державою, за винятком випадків, коли перевезення через цю державу могло би перешкодити передачі або призвести до її затримки.

б) Прохання Суду про транзит надсилається відповідно до статті 87. У проханні про транзит містяться:

і) опис особи, яка перевозиться;

- ii) стислий виклад фактів справи і їхня правова кваліфікація; та
- iii) ордер на арешт і передачу.

с) Під час транзитного перевезення особу, яку перевозять, тримають під вартою.

д) Жодного дозволу не вимагається, коли перевезення здійснюється повітряним транспортом і не передбачається приземлення на території держави транзиту.

е) Якщо на території держави транзиту відбувається незаплановане приземлення, ця держава може звернутися до Суду з вимогою про те, щоб їй відповідно до положення підпункту (b) було надіслано прохання про транзит. Держава транзиту затримує особу, яка перевозиться, до отримання прохання про транзит і здійснення транзиту, але при цьому затримання для цілей цього підпункту не може продовжуватися більше 96 годин з моменту незапланованого приземлення, якщо протягом цього часу не було отримано такого прохання.

4. Якщо щодо розшукуваної особи здійснюється кримінальне провадження або вона відбуває покарання у запитуваній державі за злочин, інший, ніж той, у зв'язку з яким запитується передача до Суду, запитувана держава після прийняття свого рішення про задоволення прохання консультується із Судом.

## Стаття 90

### Одночасні прохання

1. Держава-учасниця, яка отримує від Суду прохання про передачу особи відповідно до статті 89, у випадку, якщо вона отримує також прохання від будь-якої іншої держави про видачу цієї самої особи за те саме діяння, що становить склад злочину, стосовно якого Суд просить про передачу цієї особи, повідомляє Суду й запитуючій державі про цей факт.

2. У тих випадках, коли запитуюча держава є державою-учасницею, запитувана держава віддає перевагу проханню Суду, якщо:

а) Суд відповідно до статей 18 або 19 постановив, що справа, у зв'язку з якою він просить про передачу особи, є прийнятною, і в цій постанові враховується розслідування або кримінальне переслідування, здійснене запитуючою державою у зв'язку з її проханням про видачу; або

б) Суд виносить постанову, про яку йдеться в підпункті (а), на підставі повідомлення запитуваної держави відповідно до пункту 1.

3. У разі, якщо постанову відповідно до підпункту (а) пункту 2 не було винесено, запитувана держава може на власний розсуд до винесення Судом постанови на підставі підпункту (б) пункту 2 розпочати розгляд прохання



про видачу від запитуючої держави, але не видає особу до винесення Судом постанови про неприйнятність. Постанова Суду виноситься у прискореному порядку.

4. Якщо запитуюча держава не є державою-учасницею цього Статуту, то запитувана держава, якщо вона не зв'язана міжнародним зобов'язанням щодо видачі особи запитуючій державі, віддає перевагу проханню про передачу, що надійшло від Суду, якщо Суд визнав цю справу прийнятною.

5. Якщо у справі відповідно до пункту 4 Судом не було винесено постанови про прийнятність, запитувана держава може на власний розсуд розпочати розгляд прохання про видачу, що надійшло від запитуючої держави.

6. У тих випадках, коли застосовується пункт 4, за винятком випадків, коли запитувана держава вже зв'язана міжнародним зобов'язанням щодо видачі особи запитуючій державі, яка не є учасницею цього Статуту, запитувана держава вирішує питання про передачу цієї особи Суду або видачу цієї особи запитуючій державі. Приймаючи своє рішення, запитувана держава розглядає всі відповідні фактори, у тому числі:

а) відповідні дати прохань;

б) інтереси запитуючої держави, у тому числі, якщо це доречно, ту обставину, чи був злочин учинений на її території, а також громадянство потерпілих і самої особи, яку вона просить видати; і

с) можливість подальшої передачі між Судом і запитуючою державою.

7. У тому випадку, якщо держава-учасниця, що отримує від Суду прохання про передачу особи, отримує також прохання від будь-якої держави про видачу цієї самої особи за інше діяння, ніж те діяння, що становить злочин, за який Суд запитує передачу цієї особи:

а) запитувана держава, якщо вона не зв'язана міжнародним зобов'язанням щодо видачі особи запитуючій державі, віддає перевагу проханню Суду;

б) запитувана держава, якщо вона вже зв'язана міжнародним зобов'язанням щодо видачі особи запитуючій державі, вирішує питання про передачу цієї особи до Суду або видачу цієї особи запитуючій державі. Приймаючи своє рішення, запитувана держава розглядає всі відповідні фактори, у тому числі фактори, зазначені в пункті 6, але особливо враховує відносний характер і тяжкість цього діяння.

8. У тому випадку, якщо згідно з повідомленням відповідно до цієї статті Суд вирішив, що справа є непринятною, і згодом запитуюча держава отримує відмову у видачі, запитувана держава повідомляє Суду про це рішення.

## Стаття 91

### Зміст прохання про арешт і передачу

1. Прохання про арешт і передачу подаються в письмовому вигляді. У невідкладних випадках прохання може надсилатися будь-яким засобом, здатним забезпечити доставку письмового повідомлення, за умови підтвердження цього прохання каналами, передбаченими в підпункті (а) пункту 1 статті 87.

2. Якщо прохання стосується арешту й передачі особи, стосовно якої Палата досудового провадження видала ордер на арешт на підставі статті 58, прохання містить або до нього додають:

а) інформацію з описом розшукуваної особи, достатню для її ідентифікації, та інформацію стосовно ймовірного місця перебування цієї особи;

б) копію ордера на арешт; і

с) такі документи, заяви або інформацію, що можуть бути необхідні в запитуваній державі для виконання вимог щодо процедури передачі, за винятком того, що ці вимоги не повинні бути більш обтяжливими, ніж ті, що застосовуються до прохань про видачу відповідно до договорів або домовленостей між запитуваною державою та іншими державами, і повинні бути, якщо це можливо, менш обтяжливими з урахуванням особливого характеру Суду.

3. У випадку прохання про арешт і передачу особи, вже визнаної винною, прохання містить або до нього додають:

а) копію будь-якого ордера на арешт цієї особи;

б) копію судового рішення про визнання особи винною;

с) інформацію, яка вказує на те, що розшукувана особа є саме тією особою, про яку йдеться в обвинувальному вироку; і

д) якщо розшукуваній особі призначено покарання, копію вироку та, у разі призначення покарання у виді позбавлення волі, зазначення строку покарання, який уже відбуто і який ще залишається відбутися.

4. На прохання Суду держава-учасниця консультується із Судом – або в цілому, або у зв'язку з конкретним питанням – стосовно будь-яких вимог згідно з її національним законодавством, які можуть застосовуватися відповідно до підпункту (с) пункту 2. У ході таких консультацій держава-учасниця повідомляє Суду про особливі вимоги її національного законодавства.

## Стаття 92

### Тимчасовий арешт

1. У невідкладних випадках Суд може звернутися з проханням про тимчасовий арешт розшукуваної особи до подання прохання про передачу та документів, що до нього додаються, передбачених у статті 91.

2. Прохання про тимчасовий арешт надсилається будь-яким засобом, здатним забезпечити доставку письмового повідомлення, і містить:

а) інформацію з описом розшукуваної особи, достатню для її ідентифікації, та інформацію стосовно ймовірного місця перебування цієї особи;

б) стислий виклад злочинів, у зв'язку з якими запитується арешт цієї особи, і фактів, що ймовірно становлять ці злочини, у тому числі, якщо це можливо, дату й місце вчинення злочину;

в) заяву про наявність ордера на арешт чи обвинувального вироку щодо розшукуваної особи; і

г) заяву про те, що прохання про передачу розшукуваної особи буде надіслано пізніше.

3. Особа, до якої застосовано тимчасовий арешт, може бути звільнена з-під варти, якщо запитувана держава не отримала прохання про передачу та підтвердних документів, передбачених у статті 91, протягом строку, зазначеного в Правилах процедури і доказування. Однак ця особа може дати згоду на свою передачу до закінчення цього строку, якщо це дозволено законодавством запитуваної держави. У такому випадку запитувана держава якнайшвидше передає цю особу до Суду.

4. Той факт, що розшукувана особа була звільнена з-під варти відповідно до пункту 3, не впливає на подальший арешт і передачу цієї особи, якщо прохання про передачу та документи, що до нього додаються, надійдуть пізніше.

## Стаття 93

### Інші форми співробітництва

1. Держави-учасниці відповідно до положень цієї Частини та згідно з процедурами, передбаченими їхнім національним законодавством, виконують прохання Суду про надання допомоги у зв'язку зі здійсненням розслідувань або кримінального переслідування шляхом:

- a) ідентифікації і встановлення місця перебування осіб чи предметів;
- b) отримання доказів, у тому числі показань під присягою, і збирання доказів, включаючи думки експертів та висновки експертизи, необхідні Суду;
- c) допиту будь-якої особи, стосовно якої здійснюється розслідування або кримінальне переслідування;
- d) вручення документів, у тому числі судових документів;
- e) сприяння добровільній явці осіб як свідків або експертів до Суду;
- f) тимчасової передачі осіб, як це передбачено в пункті 7;
- g) проведення огляду місць або об'єктів, включаючи ексгумацію та огляд поховань;
- h) проведення обшуків і накладення арешту;
- i) надання записів і документів, у тому числі офіційних записів і документів;
- j) захисту потерпілих і свідків та збереження доказів;
- k) виявлення, відслідковування і заморожування або арешту доходів, майна та активів, а також знарядь злочинів з метою подальшої конфіскації без шкоди для прав *bona fide* третіх сторін; і
- l) надання будь-яких інших видів допомоги, не заборонених законодавством запитуваної держави, з метою сприяння здійсненню розслідування і кримінального переслідування за злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду.

2. Суд уповноважений надавати свідку або експерту, що з'явився до Суду, гарантію того, що цей свідок або експерт не буде підданий переслідуванню, триманню під вартою чи будь-якому іншому обмеженню особистої свободи з боку Суду стосовно будь-якої дії чи бездіяльності, що мали місце до від'їзду цієї особи із запитуваної держави.

3. Якщо вжиття конкретного заходу в рамках допомоги, зазначеної у проханні, надісланому відповідно до пункту 1, заборонено у запитуваній державі на основі існуючого основоположного принципу права загального застосування, запитувана держава невідкладно проводить консультації із Судом, намагаючись вирішити це питання. У ході таких консультацій необхідно розглянути питання про те, чи може така допомога бути надана іншим чином або на будь-яких інших умовах. Якщо після таких консультацій це питання не вдається вирішити, Суд вносить до цього прохання необхідні зміни.

4. Відповідно до статті 72 держава-учасниця може відмовити у виконанні прохання про допомогу цілком або частково лише в тому випадку, якщо прохання стосується пред'явлення будь-яких документів чи розкриття доказів, що стосуються її національної безпеки.

5. Перш ніж відмовити у виконанні прохання про допомогу на підставі підпункту (1) пункту 1 запитувана держава розглядає питання про те, чи може допомога бути надана на конкретно визначених умовах або ж вона може бути надана пізніше чи в інший спосіб, за умови, що, якщо Суд або Прокурор приймають допомогу на таких умовах, Суд або Прокурор повинні дотримуватись їх.

6. Якщо у виконанні прохання про допомогу відмовлено, запитувана держава негайно інформує Суд або Прокурора про причини такої відмови.

7. а) Суд може звернутися з проханням про тимчасову передачу особи, що тримається під вартою, для впізнання, дачі показань або надання іншої допомоги. Така особа може бути передана Суду за умови дотримання таких умов:

- i) особа вільно дає свою інформовану згоду на таку передачу; і
- ii) запитувана держава погоджується на передачу з дотриманням таких умов, які ця держава й Суд можуть погодити;

б) особу, яка передається, залишають під вартою. Після виконання цілей передачі Суд без затримки повертає цю особу запитуваній державі.

8. а) Суд забезпечує конфіденційність документів та інформації, за винятком того, що вимагається для цілей розслідування і провадження, про які йдеться в проханні.

б) Запитувана держава може, коли це необхідно, передавати Прокурору документи або інформацію на умовах конфіденційності. У цьому випадку Прокурор може використовувати такі документи й таку інформацію лише з метою отримання нових доказів.

с) Запитувана держава може з власної ініціативи або на прохання Прокурора згодом погодитися на розкриття таких документів або інформації. Після цього вони можуть використовуватися як докази відповідно до положень Части 5 й 6 та відповідно до Правил процедури і доказування.

9. а) i) Коли держава-учасниця отримує від Суду та іншої держави відповідно до міжнародного зобов'язання одночасні прохання, інші, ніж прохання про передачу або видачу, держава-учасниця шляхом консультації із Судом та іншою державою докладає зусиль для виконання обох прохань, у разі необхідності шляхом відстрочки чи встановлення умов виконання того чи іншого прохання;

- ii) якщо це неможливо, одночасні прохання задовольняються відповідно до принципів, закріплених у статті 90;

б) однак, якщо прохання Суду стосується інформації, власності або осіб, що перебувають під контролем третьої держави або міжнародної організації на підставі міжнародної угоди, запитувана держава інформує про це Суд, і Суд надсилає своє прохання третій державі або міжнародній організації.

10. а) Суд може після отримання прохання співпрацювати з державою-учасницею, що здійснює розслідування або судовий розгляд стосовно діяння, яке становить злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, чи становить тяжкий злочин відповідно до національного законодавства запитуючої держави, та надавати їй допомогу.

б) і) Допомога, що надається відповідно до підпункту (а), включає, *inter alia*:

а. передачу заяв, документів або інших видів доказів, отриманих у ході розслідування або судового розгляду, проведеного Судом; і

б. допит будь-якої особи, затриманої за розпорядженням Суду;

ii) у випадку надання Судом допомоги на підставі підпункту (б) (і) а:

а. якщо документи або інші види доказів були отримані за допомогою держави, для такої передачі необхідна згода цієї держави;

б. якщо заяви, документи або інші види доказів були надані свідком або експертом, така передача регулюється положеннями статті 68.

с) Суд може на умовах, викладених у цьому пункті, задовольнити прохання про надання допомоги від держави, яка не є учасницею Статуту, відповідно до цього пункту.

## Стаття 94

### Відстрочка виконання прохання у зв'язку зі здійснюваним розслідуванням або судовим переслідуванням

1. Якщо негайне виконання прохання перешкоджає здійснюваному розслідуванню або кримінальному переслідуванню у справі, іншій, ніж та справа, якої стосується прохання, запитувана держава може відстрочити виконання цього прохання на строк, погоджений із Судом. Однак відстрочка не повинна перевищувати строк, необхідний для закінчення відповідного розслідування або кримінального переслідування в запитуваній державі. Перед прийняттям рішення про відстрочку запитувана держава повинна розглянути питання про те, чи може допомога бути надана негайно з дотриманням певних умов.

2. У разі прийняття рішення про відстрочку відповідно до пункту 1 Прокурор, тим не менш, може вимагати вжиття заходів для збереження доказів відповідно до підпункту (j) пункту 1 статті 93.

## Стаття 95

### Відстрочка виконання прохання у зв'язку з оспоруванням прийнятності справи

У тих випадках, коли Суд розглядає оспорування прийнятності справи відповідно до статей 18 або 19, запитувана держава може відстрочити виконання прохання відповідно до цієї Частини до ухвалення Судом рішення, якщо тільки Суд не виніс спеціального розпорядження про те, що Прокурор може розпочати збирання доказів відповідно до статей 18 або 19.

## Стаття 96

### Зміст прохання про інші форми допомоги відповідно до статті 93

1. Прохання про інші форми допомоги, згадані у статті 93, надсилається в письмовому вигляді. У невідкладних випадках прохання може бути надіслане будь-яким засобом, здатним забезпечити доставку письмового повідомлення, за умови, що вона підтверджується каналами, передбаченими в підпункті (а) пункту 1 статті 87.

2. Таке прохання у відповідних випадках містить або супроводжується:

а) стислим викладом мети прохання й запитуваної допомоги, у тому числі правової основи й підстав такого прохання;

б) якомога детальнішою інформацією про місце перебування або дані про будь-яку особу чи місце, які необхідно встановити або ідентифікувати для надання запитуваної допомоги;

с) стислим викладом істотних фактів, на яких ґрунтується прохання;

д) мотивами й детальним викладом будь-якої процедури або вимоги, що підлягають дотриманню;

е) такою інформацією, яка може бути необхідною відповідно до законодавства запитуваної держави для виконання прохання; та

ф) будь-якою іншою відповідною інформацією, необхідною для надання запитуваної допомоги.

3. На прохання Суду держава-учасниця консультується із Судом – або в цілому, або у зв'язку з конкретним питанням – стосовно будь-яких вимог, передбачених її національним законодавством, що можуть застосовуватися відповідно до підпункту (е) пункту 2. У ході таких консультацій держава-учасниця повідомляє Суду про особливі вимоги її національного законодавства.

4. Положення цієї статті у відповідних випадках застосовуються також стосовно прохання про допомогу, надісланого до Суду.

## Стаття 97

### Консультації

Якщо, отримавши прохання відповідно до цієї Частини, держава-учасниця виявляє проблеми, які можуть перешкоджати їй виконати це прохання або виключають можливість його виконання, така держава невідкладно проводить консультації із Судом для вирішення цього питання. Такі проблеми можуть включати, *inter alia*:

- а) недостатність інформації для виконання прохання;
- б) у разі прохання про передачу – неможливість установити, незважаючи на всі докладені зусилля, місце перебування розшукуваної особи або якщо результати здійсненого розслідування доводять, що особа, яка перебуває в запитованій державі, явно не є особою, зазначеною в ордері; або
- с) той факт, що виконання прохання в його нинішньому вигляді потребувало б від запитованої держави порушення існуючих раніше договірних зобов'язань стосовно іншої держави.

## Стаття 98

### Співробітництво стосовно відмови від імунітету і згоди на передачу

1. Суд не може звертатися з проханням про передачу або з проханням про допомогу, що потребували б від запитованої держави дій, що суперечать її зобов'язанням за міжнародним правом стосовно державного чи дипломатичного імунітету особи або майна третьої держави, якщо тільки Суд спочатку не заручиться співробітництвом цієї третьої держави в питанні відмови від імунітету.

2. Суд не може звертатися з проханням про передачу, що потребувало б від запитованої держави дій, що суперечать її зобов'язанням за міжнародними договорами, відповідно до яких для передачі особи до Суду необхідним є отримання згоди направляючої держави, якщо тільки Суд спочатку не заручиться співробітництвом цієї направляючої держави в питанні отримання згоди на передачу.



## Стаття 99

### Виконання прохань, поданих відповідно до статей 93 і 96

1. Прохання про допомогу виконуються відповідно до передбаченої для цього випадку процедури, встановленої законодавством запитованої держави, та, якщо це не заборонено таким законодавством, у спосіб, зазначений у проханні, включаючи дотримання будь-якої процедури, зазначеної в ньому, або дозвіл особам, зазначеним у проханні, бути присутніми й надавати допомогу в процесі виконання.

2. У разі невідкладного прохання документи або докази, підготовлені у відповідь, на прохання Суду надсилаються невідкладно.

3. Відповіді запитованої держави надсилаються мовою оригіналу та в їхньому оригінальному вигляді.

4. Без шкоди для інших статей цієї Частини, якщо це необхідно для успішного виконання прохання, яке може бути виконано без будь-яких примусових заходів, включаючи, зокрема, допит особи або отримання від неї доказів на добровільній основі, в тому числі без присутності органів влади запитованої держави-учасниці, якщо це надзвичайно важливо для виконання прохання, і огляд без змін громадського об'єкта чи іншого громадського місця, Прокурор може виконати таке прохання безпосередньо на території держави в такий спосіб:

а) якщо запитована держава-учасниця є державою, на території якої було ймовірно вчинено злочин, і була визначена прийнятність справи відповідно до статті 18 або 19, Прокурор може безпосередньо виконати таке прохання після проведення всіх можливих консультацій із запитованою державою-учасницею;

б) в інших випадках Прокурор може виконати таке прохання після консультацій із запитованою державою-учасницею і з урахуванням будь-яких обґрунтованих умов або занепокоєнь, висловлених цією державою-учасницею. Якщо запитована держава-учасниця вказує на проблеми, пов'язані з виконанням прохання відповідно до цього підпункту, вона невідкладно проводить консультації із Судом для вирішення цього питання.

5. Положення, що дозволяють особі, яка заслуховується або допитується Судом відповідно до статті 72, посилатися на обмеження, призначені для недопущення розголошення конфіденційної інформації, що стосується національної безпеки, також застосовуються до виконання прохань про надання допомоги відповідно до цієї статті.

## Стаття 100

### Витрати

1. Звичайні витрати, пов'язані з виконанням прохань на території запитуваної держави, покриваються цією державою, за винятком наведених нижче витрат, що покриваються Судом:

а) витрат, пов'язаних з проїздом і забезпеченням безпеки свідків та експертів або передачею відповідно до статті 93 осіб, що тримаються під вартою;

б) витрат на письмовий та усний переклад і складання стенограм;

в) витрат на проїзд і добові суддів, Прокурора, заступників Прокурора, Секретаря, заступника Секретаря і співробітників будь-якого органу Суду;

г) витрат на підготовку будь-якого висновку експерта або експертизи, запитаних Судом;

д) витрат, пов'язаних з перевезенням особи, яка передається до Суду державою місця тримання під вартою; і

е) після консультацій – будь-яких надзвичайних витрат, що можуть бути пов'язані з виконанням прохання.

2. Положення пункту 1 у відповідних випадках застосовуються до прохань держав-учасниць, адресованих Суду. У цьому випадку Суд покриває звичайні витрати, пов'язані з виконанням.

## Стаття 101

### Спеціальне правило

1. Особа, передана Суду відповідно до цього Статуту, не підлягає кримінальному переслідуванню, покаранню або триманню під вартою за будь-яке діяння, вчинене до передачі, крім того діяння або поведінки, які становлять склад злочинів, за які ця особа була передана.

2. Суд може просити державу, що передала особу до Суду, відмовитися від вимог, встановлених у пункті 1, та, в разі необхідності, Суд надає додаткову інформацію відповідно до статті 91. Держави-учасниці правомочні задовольняти прохання Суду про відмову від вимог і повинні намагатися зробити це.

## **Стаття 102**

### **Використання термінів**

Для цілей цього Статуту:

- а) «передача» означає доставку особи державою до Суду відповідно до цього Статуту;
- б) «видача» означає доставку особи однією державою до іншої держави відповідно до положень міжнародного договору, конвенції або національного законодавства.

## **Частина 10**

### **Виконання**

## **Стаття 103**

### **Роль держав у виконанні покарання у виді позбавлення волі**

1. а) Покарання у виді позбавлення волі виконується в державі, визначеній Судом з переліку держав, що повідомили Суду про свою готовність прийняти засуджених осіб.

б) Під час висловлення заяви про готовність приймати засуджених осіб держава може зазначити умови такого прийняття, які погоджені Судом і відповідають цій Частині.

с) Держава, визначена в конкретній справі, негайно інформує Суд про те, чи погоджується вона із цим визначенням Суду.

2. а) Держава виконання вироку повідомляє Суду про будь-які обставини, зокрема про виконання будь-яких умов, погоджених відповідно до пункту 1, які можуть істотно вплинути на умови або тривалість позбавлення волі. Про наявність будь-яких таких обставин, які можуть бути відомі або які можна було передбачити, повідомляють Суду не менш ніж за 45 днів. Протягом цього періоду часу держава виконання вироку не вживає заходів, що могли б завдати шкоди виконанню нею своїх зобов'язань відповідно до статті 110.

б) Якщо Суд не може погодитися з обставинами, про які йдеться в підпункті (а), він повідомляє про це державі виконання вироку й діє відповідно до пункту 1 статті 104.

3. Під час виконання своїх повноважень стосовно визначення держави відповідно до пункту 1 Суд бере до уваги таке:

а) принцип, відповідно до якого держави-учасниці поділяють відповідальність за виконання покарань у виді позбавлення волі відповідно до принципів справедливого розподілу, як це передбачається в Правилах процедури і доказування;

б) застосування широко визнаних міжнародних договірних стандартів поводження з ув'язненими;

с) думку засудженої особи;

д) громадянство засудженої особи;

е) такі інші фактори, що стосуються обставин злочину чи особи, чи ефективного виконання покарання і що можуть виявитися доречними під час визначення держави виконання вироку.

4. Якщо жодна з держав не визначена відповідно до пункту 1, покарання у виді позбавлення волі виконується в тюремному закладі, наданому державою перебування, відповідно до умов, передбачених в угоді про штаб-квартиру, згаданій у пункті 2 статті 3. У такому випадку витрати, пов'язані з виконанням покарання у виді позбавлення волі, несе Суд.

## **Стаття 104**

### **Зміна держави виконання вироку**

1. Суд може в будь-який час ухвалити рішення про переведення засудженої особи до в'язниці іншої держави.

2. Засуджена особа може в будь-який час звернутися до Суду з клопотанням про її переведення з держави виконання вироку.

## **Стаття 105**

### **Виконання покарання**

1. З дотриманням умов, які держава могла зазначити на підставі підпункту (b) пункту 1 статті 103, покарання у виді позбавлення волі є обов'язковим для держав-учасниць, які за жодних обставин не можуть змінювати його.

2. Тільки Суд має право ухвалювати рішення щодо будь-якого клопотання про оскарження і перегляд. Держава виконання вироку не перешкоджає засудженій особі звертатися з будь-яким таким клопотанням.

## Стаття 106

### Нагляд за виконанням покарань і умовами позбавлення волі

1. Виконання покарання у виді позбавлення волі здійснюється під наглядом Суду і повинно відповідати загальновизнаним міжнародним договірним стандартам поводження з ув'язненими.

2. Умови позбавлення волі регулюються законодавством держави виконання вироку і повинні відповідати загальновизнаним міжнародним договірним стандартам поводження з ув'язненими; ці умови в жодному разі не будуть більш або менш сприятливими, ніж ті, в яких утримуються ув'язнені, засуджені в державі виконання вироку за вчинення аналогічних злочинів.

3. Листування між засудженою особою і Судом є безперешкодним і конфіденційним.

## Стаття 107

### Передача особи після відбуття покарання

1. Після відбуття покарання особа, яка не є громадянином держави виконання вироку, може відповідно до законодавства держави виконання вироку бути передана державі, яка зобов'язана прийняти цю особу, або іншій державі, яка згодна прийняти цю особу, враховуючи при цьому будь-які побажання особи, що підлягає передачі такій державі, якщо тільки держава виконання вироку не дає цій особі дозвіл на перебування на своїй території.

2. Якщо жодна держава не бере на себе витрати, пов'язані з передачею особи іншій державі відповідно до пункту 1, такі витрати несе Суд.

3. За умови дотримання положень статті 108 держава виконання вироку може також відповідно до свого законодавства видати або іншим чином передати відповідну особу державі, що звернулася з проханням про видачу або передачу цієї особи для цілей судового розгляду або виконання вироку.

## Стаття 108

### Обмеження стосовно кримінального переслідування або покарання за інші правопорушення

1. Засуджена особа, яка перебуває під вартою в державі виконання вироку, не підлягає кримінальному переслідуванню або покаранню чи видачі третій державі за будь-які діяння, вчинені цією особою до її передачі державі

виконання вироку, якщо тільки таке кримінальне переслідування, покарання або видача не були схвалені Судом на прохання держави виконання вироку.

2. Суд ухвалює рішення із цього питання, заслухавши думку засудженої особи.

3. Пункт 1 перестає застосовуватися, якщо засуджена особа добровільно залишається на території держави виконання вироку більше 30 днів після відбуття нею всього строку покарання, призначеного Судом, або повертається на територію цієї держави після того, як залишила її.

## Стаття 109

### Виконання рішень про штрафи та заходи з конфіскації

1. Держави-учасниці забезпечують виконання рішень про штрафи і заходи з конфіскації, ухвалених Судом на підставі Частини 7, без шкоди для прав *bona fide* третіх сторін і відповідно до процедури, передбаченої їхнім національним законодавством.

2. Якщо держава-учасниця не може забезпечити виконання рішення про конфіскацію, вона вживає заходів з метою стягнення доходів, майна або активів, які підлягають конфіскації за рішенням Суду, без шкоди для прав *bona fide* третіх сторін.

3. Майно або доходи від продажу нерухомого майна чи у відповідних випадках від продажу іншого майна, отриманого державою-учасницею в результаті виконання нею рішення Суду, передаються Суду.

## Стаття 110

### Розгляд Судом питання про зменшення строку покарання

1. Держава виконання вироку не може звільнити особу до закінчення строку покарання, призначеного Судом.

2. Тільки Суд має право ухвалювати рішення про будь-яке зменшення строку покарання і виносить постанову із цього питання, заслухавши особу.

3. Коли особа відбула дві третини строку покарання або 25 років у разі довічного позбавлення волі, Суд переглядає покарання для того, щоб визначити, чи необхідно його зменшити. Такий перегляд не здійснюється раніше цього строку.

4. Під час здійснення перегляду на підставі пункту 3 Суд може зменшити покарання, якщо він установить наявність одного або декількох з таких факторів:

а) висловлена на ранньому етапі незмінна готовність особи співробітничати із Судом у здійснюваних ним розслідуваннях і кримінальному переслідуванні;

б) добровільна допомога з боку особи в забезпеченні виконання рішень та розпоряджень Суду в інших випадках і, зокрема, надання допомоги з метою виявлення місцезнаходження активів, на які поширюється дія розпоряджень про штраф, конфіскацію або компенсацію і які можуть використовуватися в інтересах потерпілих; або

с) інші фактори, передбачені в Правилах процедури і доказування, що свідчать про явну й істотну зміну обставин, достатню для того, щоб стати підставою для зменшення покарання.

5. Якщо під час первинного перегляду відповідно до пункту 3 Суд дійде висновку про недоцільність зменшення строку покарання, то питання про зменшення строку покарання розглядається ним згодом через такі проміжки часу та із застосуванням таких критеріїв, які передбачені в Правилах процедури і доказування.

## Стаття 111

### Втеча

Якщо особа, визнана винною, здійснило втечу з-під варти й залишає державу виконання вироку, то ця держава може після консультації із Судом звернутися з проханням до держави, в якій ця особа перебуває, про передачу особи відповідно до чинних двосторонніх чи багатосторонніх домовленостей або може звернутися до Суду з проханням про передачу особи відповідно до Частини 9. Суд може розпорядитися, щоб особа була доставлена до держави, в якій вона відбувала покарання, або до іншої держави, визначеної Судом.

## Частина 11

### Асамблея держав-учасниць

## Стаття 112

### Асамблея держав-учасниць

1. Цим засновується Асамблея держав-учасниць цього Статуту. Кожна держава-учасниця має в Асамблеї одного представника, якого можуть супроводжувати заступники і радники. Інші держави, що підписали цей Статут або Заключний акт, можуть бути спостерігачами в Асамблеї.

2. Асамблея:

а) розглядає й у відповідних випадках ухвалює рекомендації Підготовчої комісії;

б) подає Президії, Прокурору і Секретарю адміністративний огляд з питань управління справами Суду;

в) розглядає доповіді й обговорює діяльність Бюро, створеного відповідно до пункту 3, і вживає у зв'язку із цим відповідних заходів;

г) розглядає і приймає бюджет Суду;

д) вирішує, чи є необхідність змінити кількість суддів відповідно до статті 36;

е) розглядає на виконання пунктів 5 й 7 статті 87 будь-яке питання, що стосується незабезпечення державами співробітництва;

ж) здійснює будь-які інші функції, сумісні із цим Статутом або Правилами процедури і доказування.

3. а) Асамблея має Бюро, до складу якого входять Голова, два заступники Голови і 18 членів, що обираються Асамблеєю строком на три роки.

б) Бюро має представницький характер, що враховує, зокрема, критерії справедливого географічного розподілу і належного представництва основних правових систем світу.

в) Засідання Бюро проводяться настільки часто, наскільки це необхідно, але не рідше одного разу на рік. Воно надає допомогу Асамблеї у виконанні її обов'язків.

4. Асамблея може створювати такі допоміжні органи, які можуть виявитися необхідними, зокрема незалежний механізм нагляду для проведення інспекцій, оцінок та розслідування діяльності Суду з метою підвищення його ефективності й економічності.

5. Голова Суду, Прокурор, Секретар або їхні представники можуть брати участь, наскільки це необхідно, у засіданнях Асамблеї і Бюро.

6. Сесії Асамблеї проводяться в місці перебування Суду або в Центральних установах Організації Об'єднаних Націй один раз на рік; і коли цього вимагають обставини, проводяться спеціальні сесії Асамблеї. Якщо інше не передбачено в цьому Статуті, спеціальні сесії скликаються Бюро за його власною ініціативою або на прохання однієї третини держав-учасниць.

7. Кожна держава-учасниця має один голос. Асамблея й Бюро докладають усі зусилля для досягнення рішень на основі консенсусу. В разі неможливості досягнення консенсусу, якщо інше не передбачено в Статуті:

а) рішення з питань по суті повинні затверджуватися більшістю у дві третини присутніх, які беруть участь у голосуванні, за умови, що абсолютна більшість держав-учасниць забезпечує кворум для голосування;



б) рішення з питань процедури ухвалюються простою більшістю присутніх держав-учасниць, які беруть участь у голосуванні.

8. Держава-учасниця, яка має заборгованість зі сплати внесків для покриття витрат Суду, не має права голосу в Асамблеї та в Бюро, якщо сума її заборгованості дорівнює сумі належних з неї внесків за попередні два повні роки або перевищує її. Однак Асамблея може дозволити такій державі-учасниці брати участь у голосуванні в Асамблеї та в Бюро, якщо вона переконається в тому, що несплата викликана обставинами, що не залежать від держави-учасниці.

9. Асамблея затверджує власні правила процедури.

10. Офіційними і робочими мовами Асамблеї є мови Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй.

## **Частина 12**

### **Фінансування**

#### **Стаття 113**

##### **Фінансові положення**

За винятком випадків, коли передбачено інше, всі фінансові питання, що стосуються Суду і сесій Асамблеї держав-учасниць, включаючи засідання її Бюро і допоміжних органів, регулюються цим Статутом та Фінансовими положеннями і правилами, затвердженими Асамблеєю держав-учасниць.

#### **Стаття 114**

##### **Покриття витрат**

Витрати Суду й Асамблеї держав-учасниць, включаючи її Бюро та допоміжні органи, покриваються за рахунок коштів Суду.

#### **Стаття 115**

##### **Кошти Суду й Асамблеї держав-учасниць**

Витрати Суду й Асамблеї держав-учасниць, включаючи її Бюро та допоміжні органи, передбачені в бюджеті, прийнятому Асамблеєю держав-учасниць, покриваються за рахунок таких джерел:

а) установлених внесків, здійснених державами-учасницями;

б) коштів, наданих Організацією Об'єднаних Націй, які підлягають затвердженню Генеральною Асамблеєю, зокрема у зв'язку з витратами, понесеними в результаті передачі ситуацій Радою Безпеки.

## **Стаття 116**

### **Добровільні внески**

Без шкоди для положень статті 115 Суд може отримувати й використовувати як додаткові кошти добровільні внески урядів, міжнародних організацій, окремих осіб, корпорацій та інших утворень згідно з відповідними критеріями, прийнятими Асамблеєю держав-учасниць.

## **Стаття 117**

### **Встановлення внесків**

Внески держав-учасниць устанавлюються відповідно до узгодженої шкали нарахування внесків, яка ґрунтується на шкалі, прийнятій Організацією Об'єднаних Націй для її регулярного бюджету, і скоригована відповідно до принципів, на яких ця шкала ґрунтується.

## **Стаття 118**

### **Щорічний аудит**

Документи, книги та рахунки Суду, зокрема його річні фінансові відомості, підлягають щорічному аудиту незалежним аудитором.

## **Частина 13**

### **Прикінцеві положення**

## **Стаття 119**

### **Вирішення спорів**

1. Будь-який спір стосовно судових функцій Суду підлягає вирішенню рішенням Суду.

2. Будь-який інший спір між двома чи декількома державами-учасницями стосовно тлумачення або застосування цього Статуту, що не

вирішений шляхом проведення переговорів протягом трьох місяців з моменту їх початку, передається Асамблеї держав-учасниць. Асамблея може сама докласти зусиль для вирішення спору або зробити рекомендації стосовно подальшого застосування засобів вирішення цього спору, включаючи передачу спору до Міжнародного Суду відповідно до його Статуту.

## Стаття 120

### Застереження

Жодні застереження до цього Статуту не допускаються.

## Стаття 121

### Поправки

1. Після закінчення семи років з моменту набрання чинності цим Статутом будь-яка держава-учасниця може запропонувати поправки до нього. Текст будь-якої запропонованої поправки подається Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй, який негайно розповсюджує його серед усіх держав-учасниць.

2. Не раніше ніж через три місяці з дати повідомлення Асамблея держав-учасниць на своєму наступному засіданні більшістю голосів присутніх, що беруть участь у голосуванні, вирішує, чи розглядати цю пропозицію. Асамблея може розглянути пропозицію безпосередньо або скликати Конференцію з перегляду, якщо цього вимагатиме порушене питання.

3. Прийняття поправки на засіданні Асамблеї держав-учасниць або Конференції з перегляду, якщо стосовно неї не може бути досягнуто консенсусу, здійснюється більшістю у дві третини голосів держав-учасниць.

4. За винятком того, що передбачено в пункті 5, поправка набирає чинності для всіх держав-учасниць через рік після здачі на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй ратифікаційних грамот або документів про прийняття сімома восьмими з них.

5. Будь-яка поправка до статей 5, 6, 7 та 8 цього Статуту набирає чинності для держав-учасниць, що прийняли цю поправку, через рік після здачі на зберігання їхніх ратифікаційних грамот або документів про прийняття. Стосовно держави-учасниці, яка не прийняла цієї поправки, Суд не здійснює своєї юрисдикції в тому, що стосується злочину, який охоплюється такою поправкою, коли він вчиняється громадянами цієї держави-учасниці або на її території.

6. Якщо поправка прийнята сімома восьмими держав-учасниць відповідно до пункту 4, будь-яка держава-учасниця, яка не прийняла її, може вийти із цього Статуту з негайним набранням чинності таким виходом, незалежно від пункту 1 статті 127, однак з дотриманням пункту 2 статті 127, надіславши повідомлення про це не пізніше ніж через рік після набрання чинності такою поправкою.

7. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй розповсюджує серед усіх держав-учасниць будь-яку поправку, прийняту на засіданні Асамблеї держав-учасниць або на Конференції з перегляду.

## Стаття 122

### Поправки до положень інституціонального характеру

1. Поправки до положень цього Статуту, що мають виключно інституціональний характер, а саме: до статті 35, пунктів 8 й 9 статті 36, статті 37, статті 38, пунктів 1 (перших двох речень), 2 та 4 статті 39, пунктів 4–9 статті 42, пунктів 2 і 3 статті 43 й до статей 44, 46, 47 і 49, можуть бути запропоновані в будь-який час, незалежно від положень пункту 1 статті 121, будь-якою державою-учасницею. Текст будь-якої запропонованої поправки подається Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй або іншій особі, призначеній Асамблеєю держав-учасниць, що негайно розсилає його усім державам-учасникам та іншим учасникам Асамблеї.

2. Поправки відповідно до цієї статті, стосовно яких не може бути досягнуто консенсусу, приймаються Асамблеєю держав-учасниць або Конференцією з перегляду більшістю у дві третини голосів держав-учасниць. Такі поправки набирають чинності для всіх держав-учасниць через шість місяців після їх прийняття Асамблеєю або, залежно від випадку, Конференцією з перегляду.

## Стаття 123

### Перегляд Статуту

1. Через сім років після набрання чинності цим Статутом Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй скликає Конференцію з перегляду для розгляду будь-яких поправок до цього Статуту. Такий перегляд може включати перелік злочинів, що міститься у статті 5. Конференція є відкритою для учасників Асамблеї держав-учасниць і на тих самих умовах.

2. У будь-який час після цього на прохання однієї з держав-учасниць і для цілей, зазначених у пункті 1, Генеральний секретар Організації

Об'єднаних Націй після отримання схвалення більшості держав-учасниць скликає Конференцію держав-учасниць з перегляду.

3. Положення пунктів 3–7 статті 121 застосовуються щодо прийняття будь-якої поправки до Статуту, розглянутої на Конференції з перегляду, та щодо набрання нею чинності.

## Стаття 124

### Тимчасове положення

Незважаючи на положення пунктів 1 і 2 статті 12, держава, коли стає учасницею цього Статуту, може заявити, що протягом семи років після набрання цим Статутом чинності для відповідної держави вона не визнає юрисдикції Суду стосовно категорії злочинів, що згадуються у статті 8, коли ймовірно злочин було вчинено її громадянами або на її території. Заява в розумінні цієї статті може бути відкликана в будь-який час. Положення цієї статті розглядаються на Конференції з перегляду, що скликається відповідно до пункту 1 статті 123.

## Стаття 125

### Підписання, ратифікація, прийняття, затвердження або приєднання

1. Цей Статут є відкритим для підписання всіма державами в м. Рим у штаб-квартирі Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН 17 липня 1998 року. Потім він залишатиметься відкритим для підписання в Міністерстві закордонних справ Італії в м. Рим до 17 жовтня 1998 року. Після цієї дати Статут залишатиметься відкритим для підписання в Центральних установах Організації Об'єднаних Націй у м. Нью-Йорк до 31 грудня 2000 року.

2. Цей Статут підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню державами, які його підписали. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй.

3. Цей Статут відкритий для приєднання всіх держав. Документи про приєднання здаються на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй.

## Стаття 126

### Набрання чинності

1. Цей Статут набирає чинності в перший день місяця, що настає після 60-го дня з дати здачі на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй 60-ї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання.

2. Для кожної держави, яка ратифікує, приймає, затверджує цей Статут або приєднується до нього після здачі на зберігання 60-ї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання, Статут набирає чинності в перший день місяця, що настає після 60-го дня з дати здачі такою державою своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання.

## Стаття 127

### Вихід

1. Будь-яка держава-учасниця може вийти із цього Статуту шляхом надіслання письмового повідомлення Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй. Вихід набирає чинності через рік після дати отримання такого повідомлення, якщо в повідомленні не зазначено пізніший строк.

2. Вихід із цього Статуту не звільняє державу від виконання зобов'язань, що випливають із цього Статуту, які виникли в період участі цієї держави в цьому Статуті, включаючи будь-які фінансові зобов'язання, обсяг яких може зрости. Він також не впливає на здійснення співробітництва із Судом у проведенні кримінальних розслідувань і розглядів, стосовно яких держава, яка виходить, була зобов'язана співробітничати та які були розпочаті до дати набрання виходом чинності, а також жодним чином не завдає шкоди продовженню розгляду будь-якого питання, що перебувало на розгляді Суду до дати набрання виходом чинності.

## Стаття 128

### Автентичні тексти

Оригінал цього Статуту, тексти якого англійською, арабською, іспанською, китайською, російською і французькою мовами є рівноавтентичними, здається на зберігання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй, який надсилає засвідчені копії цього Статуту всім державам.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, будучи належним чином на те вповноваженими своїми відповідними урядами, підписали цей Статут.

Учинено в м. Рим 17 липня 1998 року.

## Поправка до статті 8

Додати до підпункту (е) пункту 2 статті 8 такий текст:

- «хiii) застосування отрути або отруєної зброї;
- хiv) застосування задушливих, отруйних або інших газів та всіх аналогічних рідин, матеріалів чи засобів;
- хv) застосування куль, що легко розгортаються або сплющуються в тілі людини, таких, як кулі з твердою оболонкою, яка не повністю покриває осердя або має надрізи.»



**Поправки до Римського статуту  
Міжнародного кримінального суду  
щодо злочину агресії**

*1. Вилучити пункт 2 статті 5 Статуту.*

*2. Вставити такий текст після статті 8 Статуту:*

**Стаття 8 bis  
Злочин агресії**

1. Для цілей цього Статуту «злочин агресії» означає планування, підготовку, ініціювання або вчинення особою, яка спроможна фактично здійснювати контроль за політичними чи військовими діями держави або керувати ними, акту агресії, який за своїм характером, тяжкістю та масштабами є грубим порушенням Статуту Організації Об'єднаних Націй.

2. Для цілей пункту 1 «акт агресії» означає застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної цілісності або політичної незалежності іншої держави чи в будь-який інший спосіб, несумісний зі Статутом Організації Об'єднаних Націй. Будь-який з таких актів, незалежно від оголошення війни, буде кваліфікуватися відповідно до резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 14 грудня 1974 року як акт агресії:

a) вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави чи будь-яка військова окупація, незалежно від її тимчасового характеру, що є результатом такого вторгнення або нападу, чи будь-яка анексія із застосуванням сили на території іншої держави або її частини;

b) бомбардування збройними силами держави території іншої держави чи застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;

c) блокада портів чи берегів держави збройними силами іншої держави;

d) напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили чи морські та повітряні флоти іншої держави;

e) застосування збройних сил однієї держави, що перебувають на території іншої держави за угодою з приймаючою державою, в порушення умов, передбачених в угоді, чи будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

f) дія держави, яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала у розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для вчинення акту агресії проти третьої держави;

g) направлення державою або від імені держави озброєних банд, груп та іррегулярних сил або найманців, які вчиняють акти застосування збройної сили проти іншої держави, які мають настільки серйозний характер, що це рівноцінно переліченим вище актам або її істотній участі в них.

3. Вставити такий текст після статті 15 Статуту:

**Стаття 15 bis**  
**Здійснення юрисдикції щодо злочину агресії**  
**(передача ситуації державою, *proprio motu*)**

1. Суд може здійснювати юрисдикцію щодо злочину агресії відповідно до пунктів (а) і (с) статті 13 за умови дотримання положень цієї статті.

2. Суд може здійснювати юрисдикцію лише стосовно злочинів агресії, вчинених через один рік з моменту ратифікації або прийняття цих поправок тридцятьма державами-учасницями.

3. Суд здійснює юрисдикцію щодо злочину агресії відповідно до цієї статті згідно з рішенням, ухваленим після 1 січня 2017 року тією самою більшістю держав-учасниць, яка необхідна для затвердження поправки до Статуту.

4. Суд може відповідно до статті 12 здійснювати юрисдикцію щодо злочину агресії, що випливає з акту агресії, вчиненого державою-учасницею, якщо тільки держава-учасниця раніше не заявила про невизнання нею такої юрисдикції шляхом надіслання відповідної заяви Секретарю. Відкликання такої заяви може бути здійснено в будь-який час і має бути розглянуто державою-учасницею протягом трьох років.

5. Стосовно держави, яка не є учасницею Римського статуту, Суд не здійснює своєї юрисдикції щодо злочину агресії, вчиненого громадянами цієї держави або на її території.

6. Коли Прокурор доходить висновку про те, що є обґрунтована підстава розпочати розслідування стосовно злочину агресії, він або вона спочатку з'ясовує, чи ухвалила Рада Безпеки рішення стосовно акту агресії, вчиненого відповідною державою. Прокурор повідомляє Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй про ситуацію, що перебуває на розгляді Суду, у тому числі надсилає йому всю відповідну інформацію та документи.

7. Якщо Рада Безпеки ухвалила таке рішення, Прокурор може розпочинати розслідування злочину агресії.

8. Якщо жодного такого рішення не ухвалено протягом шести місяців з дати повідомлення, Прокурор може розпочати розслідування стосовно злочину агресії за умови, що Палата досудового провадження санкціонувала початок розслідування стосовно злочину агресії відповідно до процедури, викладеної у статті 15, і Рада Безпеки не ухвалила рішення про інше відповідно до статті 16.

9. Ухвалення рішення про вчинення акту агресії органом, що не входить до складу Суду, не завдає шкоди власним висновкам Суду згідно із цим Статутом.

10. Ця стаття не завдає шкоди положенням, що стосуються здійснення юрисдикції стосовно інших злочинів, згаданих у статті 5.

4. Вставити такий текст після статті 15 bis Статуту:

**Стаття 15 ter**  
**Здійснення юрисдикції щодо злочину агресії**  
**(передача ситуації Радою Безпеки)**

1. Суд може здійснювати юрисдикцію щодо злочину агресії відповідно до пункту (b) статті 13 з дотриманням положень цієї статті.

2. Суд може здійснювати юрисдикцію лише стосовно злочинів агресії, вчинених через один рік після ратифікації або прийняття цих поправок тридцятьма державами-учасницями.

3. Суд здійснює юрисдикцію щодо злочину агресії відповідно до цієї статті згідно з рішенням, ухваленим після 1 січня 2017 року тією самою більшістю держав-учасниць, яка необхідна для затвердження поправки до Статуту.

4. Ухвалення рішення про вчинення акту агресії органом, що не входить до складу Суду, не завдає шкоди власним висновкам Суду згідно із цим Статутом.

5. Ця стаття не завдає шкоди положенням, що стосуються здійснення юрисдикції стосовно інших злочинів, згаданих у статті 5.

5. Вставити такий текст після пункту 3 статті 25 Статуту:

3 bis. Стосовно злочину агресії положення цієї статті застосовуються лише до осіб, які спроможні фактично здійснювати контроль за політичними чи військовими діями держави або керувати ними.

6. Замінити перше речення пункту 1 статті 9 Статуту таким реченням:

1. Елементи злочинів допомагають Суду в тлумаченні й застосуванні статей 6, 7, 8 та 8 bis.

7. Замінити абзац перший пункту 3 статті 20 Статуту таким пунктом; решта пункту залишається без змін:

3. Жодна особа, яка була судима іншим судом за діяння, також заборонене в розумінні статей 6, 7, 8 або 8 bis, не може бути судима Судом за те саме діяння, за винятком випадків, коли розгляд в іншому суді:

**Поправка, яка доповнює пункт 2 статті 8  
підпунктами (b) (xxviii) та (e) (xvii)**

застосування зброї, основна дія якої полягає в заподіянні ушкоджень осколками, які не виявляються в тілі людини за допомогою рентгенівських променів.

**Поправка, яка доповнює пункт 2 статті 8  
підпунктами (b) (xxix) та (e) (xviii)**

застосування лазерної зброї, спеціально сконструйованої таким чином, що її основною бойовою функцією чи однією з бойових функцій є завдання постійної сліпоти органам зору людини, яка не використовує оптичних приладів, тобто незахищеним органам зору або органам зору, що мають засоби для корекції зору.

**Поправка, яка доповнює пункт 2 статті 8 Римського статуту  
підпунктами (b) (ххvii) та (e) (хvi)**

застосування зброї, яка використовує мікробіологічні чи інші біологічні агенти або токсини, незалежно від їхнього походження чи способу виробництва.

**Поправка, яка доповнює пункт 2 статті 8  
підпунктом (е) (хіх)**

умисне застосування голодомору цивільного населення як методу ведення війни шляхом позбавлення його об'єктів, необхідних для його виживання, включаючи умисне перешкоджання доставці продовольства.